Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

CUMARTESİ 5 OCAK 1980

500 KURUŞ

(Hayvancılığımız ve et sorunu)

saldım çayıra mevlam kayıra..

Hazırlayan: METİN GÖKTÜRK

(8. sayfada)

Uyarı mektubu AP, CHP ve Köşk tarafından değerlendirildi

Demirel: Mektubun muhatabı biz değiliz

- "Mektubun sebebi kanunların Meclislerden geçmesinin gecikmesidir"
- CHP Genel Yönetiminde ise bir açıklama için AP'nin tutumunu bekleme eğilimi ağırlık kazandı
- Cumhurbaşkanı önceki gün Genel Kurmay Başkanı, dün de Senato ve Meclis Başkanlarıyla görüştü
- AP'li Aygün: "Uyarının bir parçası da bize aittir"

ANKARA (ÖZEL)

BAŞBAKAN Süleyman Demirel komutanların verdiği uyarı mektubunun muhatabının kendileri olmadığını söyledi.

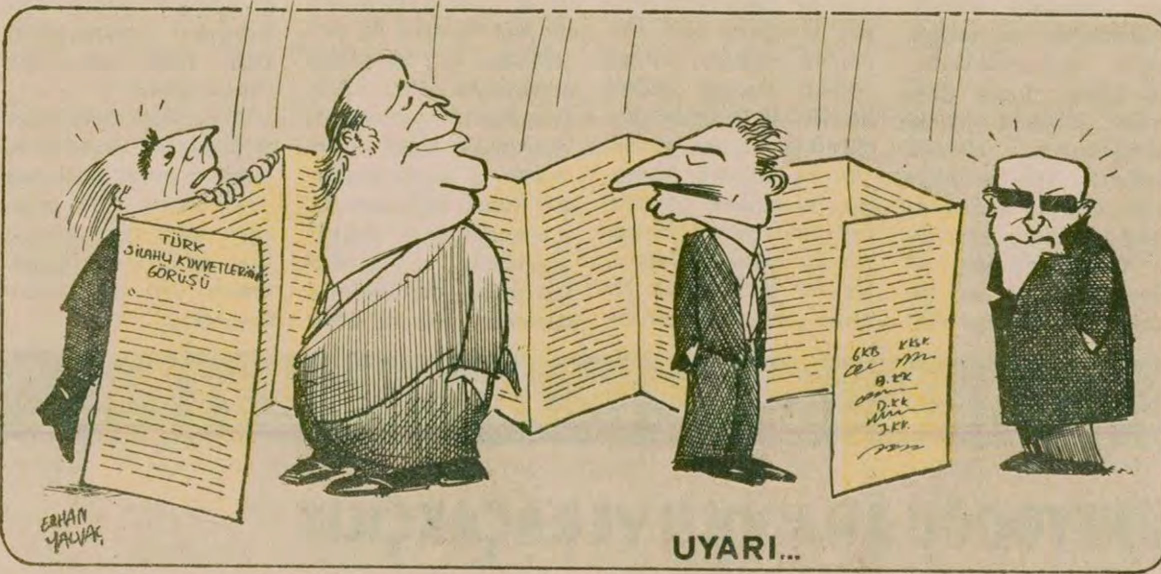
Dün Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'le yaptığı haftalık olağan görüşmeden sonra basına bir açıklama yapan Demirel, Genelkurmay Başkanı ve komutanlar tarafından Cumhurbaşkanına iletilen mektubun muhatabının kendileri olmadığını, bu mektubun hükümetle uzaktan yakından hiç bir ilgisinin bulunmadığını söyledi.

Saat 17.00'de başlayıp bir saat on dakika süren görüşmeden sonra yaptığı açıklamada anarşi meselesine de değinen Demirel, "Artık mesele siyasi mesele olmaktan çıkmıştır, milli bir meseledir" dedi.

Başbakan bu meseleleri çözmek için yasa değişikliklerine ihtiyaç olduğunu belirterek, kendilerinin DGM ve Fevkalade Hal Yasasını çıkarmaya çalıştıklarını belirtti.

Demirel, bu yasalara Meclislerde karşı çıkıldığını, böylece yasaların gecektiğini ve bunalıma

(Devamı Sa.7, Sü.7'de)

Waldheim, Homeyni ile görüşemeden döndü

- BM Genel Sekreteri, Devrim Konseyi ile bir görüşme yaptı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İRAN'ı ziyaret etmekte olan BM Genel Sekreteri Waldheim New York'a döndü. Waldheim, İran'dan ayrılmadan önce Devrim Konseyi ile bir görüşme yaptı. BM Genel Sekreteri ve İran Dışişleri Bakanı Kutbzade, görüşmeden çıkarken gazetecilerin sorularını kısaca cevapladılar. Waldheim, Devrim Konseyi ile çok yararlı ve yapıcı bir görüşme yaptıklarını söyledi.

Kutbzade de BM Genel Sekreterinin görüşlerini onayladı. Yalnız Şahın iadesinin temel mesele olmaya devam ettiğini yineledi.

Waldheim'ın İran'ın lideri Homeyni ile görüşmeden ülkeden ayrıldığı bildirildi.

Çavuşesku, Afganistan'ın işgalini kınadı

VİYANA (AA)

ROMANYA Komünist Partisi, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a uyguladığı siyasi baskıya ve diktaya son vermesini istedi.

(Devamı Sa.7. Sü.1'de)

NELER DEĞİŞTİ

Polisin dernek kurma hakkı kaldırıldı

ANKARA (ÖZEL)

CHP hükümeti tarafından hazırlanan ve AP tarafından Meclise getirilen ve "Önlem Paketi" olarak adlandırılan tasarının büyük kısmı önceki gün Millet Meclisinde kabul edildi.

Birçok kanunda değişiklik yapan tasarının önceki gün kabul edilen maddeleriyle şunlar Meclisten geçmiş oldu:

—Polis ve bekçiler dernek ve vakıf kuramayacak, kurulmuş olanlara üye olamayacak,

(Devamı sa.7, sü.10'da)

Uyarı konusunda kamuoyu yoklaması

Necati Çankaya—(Kahya 54 yaşında): "Yerinde buluyorum. Ordu da konuşmalı."

Yakup Temel (Seyyar hammal): Normal karşılıyorum. Ordunun müdahale etmesi lazım

İsmet Ceyhan (Serbest) "Siyasi partiler bu durumu yarattı. Nedeni ekonomiktir."

Yurttaşların büyük çoğunluğu iki büyük partinin birleşmesini istiyor

Muhabirlerimizin konuştuğu yüz kişiden 68'i uyarıyı olumlu karşılarken, 23 kişi ortada, 9 kişi aleyhte tikirler ileri sürdü

YAZISI 7. SAYFADA

Afganistan'daki Sovyet işgalini görüşmek için

Türkiye ve 42 ülke, Güvenlik Konseyinin toplanmasını istedi

- 43 ülke içinde Pakistan, Bangladeş, Çin ve İngiltere de bulunuyor
- AET, Afganistan'a yardımı askıya aldı
- Müslüman gerillalar, Afgan Ordusu ve halk, Rus işgalci birliklerine karşı direniyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ARALARINDA Türkiye, ABD ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin de bulunduğu 43 ülke Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin olağanüstü toplanarak Sovyetler Birliği'nin Afganistan'da giriştiği müdahaleyi ele almasını istedi.

Rus işgaline karşı uluslararası alanda tep-

(Devamı Sa. 4. Sü. 7'de)

Muhabirlerimiz geçen sonbaharda Rusya'ya ve onun güdümündeki rejime karşı bağımsızlık ve özgürlük için savaşan Afgan Müslüman gerillalarıyla görüştüler. Onların yaşantılarını ve mücadelelerini yakından izlediler. Fotoğrafta arkadaşımız İlhan Sürmeli (sağdan ikinci) gerillalarla.

(Fotoğraf. AYDINLIK)

TEPKİLER

Yönetim susarken, 4 CHP milletvekili daha Afgan işgalini kınadı!

- Memur derneklerinden ilk tepki Mem-Der'den geldi

ANKARA (ÖZEL)

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit ve Parti üst yönetimi Afganistan işgali konusunda susmaya devam ederken, dört CHP milletvekili daha Sovyet müdahalesini kınadı. Bu arada, AP Kütahya

(Devamı sa.7, sü.9'da)

Türkiyeli, Afganlı, İranlı gençler, Ocak'ı Afganistan'la dayanışma ayı ilan ettiler

ANKARA (ÖZEL)

İRAN'lı, Afgan ve Türkiyeli gençler ortak bir toplantıda Rusya'nın Afganistan'ı işgalini protesto ederek ocak ayını "Afgan - Halkıyla Dayanışma ve Rus İşgaline Karşı Mücadele Ayı" ilan ettiklerini açıkladılar.

Basın toplantısında Afgan öğrenciler adına Abdül Ashir Kerim, İranlı öğrenciler adına İran Yüksek Öğrenim Kültür Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Bahram Toloe

(Devamı sa.7, sü.1'de)

İŞKENCE!

MHP'liler "davadan döndü" diye kızgın demirle dağladılar

- Bir ay önce kaçırılarak sırtına "muhbirin sonu" yazılan işçi şans eseri kurtuldu

HABER MERKEZİ

İBRAHİM Şehirlioğlu adlı bir işçi davadan döndüğü için MHP'liler tarafından kaçırılarak sırtına "muhbirliğin sonu" yazıldı.

Bir ay kadar önce kaçırıldığını söyleyen İbrahim Şehirlioğlu THA muhabirine "Beni davadan döndüm diye kaçırdılar. Adını bilmediğim yaşlı adam beni kurtarmasa öldüreceklerdi." dedi.

Ankara Siteler semtinde oyma işçisi olarak çalışan 20 yaşındaki İbra-

(Devamı Sa.7'sü 4'de)

CHP'li 11 Milletvekili, Grup Disiplin Kuruluna sevkedildi

ANKARA (ÖZEL)

CHP Millet Meclisi Grup Yönetim Kurulu, Meclisin önceki günkü birleşiminde önlem paketi görüşülürken yoklama isteminde bulunan 11 milletvekilini uyarı cezası istemiyle Grup Disiplin Kuruluna sevketti.

CHP Grup Yönetim Kurulu dün saat 12.15'de Genel Başkan Bülent Ecevit'in başkanlığında toplandı. Toplantıdan sonra yapılan açıklamada, Grubun aldığı kararlara aykırı davranışta bulunan 11 parlamenterin Grup Disiplin Kuruluna sevkinin kararlaştırıldığı bildirildi.

(Devamı Sa.7. Sü.1'de)

"Mektup"un yankıları sürüyor

Kontenjan Grubu AP ve CHP liderleriyle görüşme kararı aldı

HABER MERKEZİ

GENELKURMAY Başkanı, Kuvvet Komutanları ve Jandarma Genel Komutanının Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e verdikleri uyarı mektubunun tartışmaları devam ediyor. Kontenjan Grubunca dün yayınlanan bildiride, mektupla ilgili görüşler açıklanarak, sorunlara birlikte çözüm bulmaları ve işbirliği yapmaları için CHP ve AP liderleriyle

(Devamı Sa.7'sü 4'de)

Muhabere servisinin gece bölümü kapatıldı

Gece uçakları Yeşilköy'e aylardır "kör iniş" yapıyor

Geceleri uçakların "kör iniş" yaptığını belirten yayınımızdan sonra

Yeşilköy'ün gece muhabere servisini kapatan müdür yardımcısı istifa etti

- İki müdür de emeklilik için başvurdu
- Gazetemize bilgi verdikleri iddiasıyla 18 kişi işten çıkarılmak isteniyor

ABDULLAH KURTAY

YEŞİLKÖY Hava Limanındaki muhabere bölümü gece servisinin üç ay önce kapatılması yüzünden gece uçakların alana "KÖR İNİŞ" yapmak zorunda olduklarını belirten haberimiz, muhabere servisinin müdürleri arasında yankı yarattı.

THY'nin üst düzeydeki bir yetkilisinin yaptığı bir başka açıklamaya göre, muhabere servisi Müdür Yardımcısı önceki gün istifa ederken, iki müdür de emekliliklerini istediler.

Gazetemizin haberi üzerine yöneticilerin muhabere servisindeki 18 teleks operatörünü bir ara-

(Devamı sa.7, sü.5'de)

Dut yemiş bülbül

Oral Çalışlar

ECEVİT hâlâ susuyor. CHP yönetimi hâlâ susuyor. Bir komşu ülke işgal ediliyor, binlerce insan katlediliyor, özgürlükçü Ecevit'ten ne bir ses, ne bir nefes duyamıyoruz.

Afganistan işgalinin başladığı ilk gün muhabirimizin sorusuna henüz yeterli bilgiye sahip değilim diye cevap veren CHP Genel Başkanı, aradan bunca zaman geçmesine karşın hâlâ susuyor, konuşmuyor.

İşgal bugünlerde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine gelecektir. Başvuruda bulunan 43 ülke arasında Türkiye'de vardır. Demirel hükümeti doğru bir tutumla bu işgalin sona ermesi için gerekli girişimlerde bulunuyor, fakat Meclis'te en çok üyeye sahip partinin görüşü nedir belli değil.

CHP yönetimi ne zamana kadar susacaktır? Yüreği vatan ve bağımsızlık aşkıy-

(Devamı sa.7, sü.5'de)

içten geldiği gibi
NİMET ARZIK

Adalet Ağaoğlu

Gözümün önüne getirmeye çalışayım. Sedat Simavi Ödülü Hilton'da verildi yapıldı değil mi?... O ara salonda, aşağıda, hani gün görmeyen... küçük konferans salonunu andıran salonda.

Gözümün önüne Adalet Ağaoğlu'nu getiriyorum:

Çevresine bakmıyor. Kalkıyor. Bir hostes, kentin anahtarlarını teslim edercesine bir yastık üstünde, ödülün heykelle çeki Hürriyet'in bugünkü sahibi Erol Simavi'ye aktarıyor. O da, Adalet Ağaoğlu'na... Ölçülü bir "tebrik ederim"le!

Tanıdığım kadar yazar, utangaç ve heyecanlı olmalıydı o sırada, tören coşturmıyacak kadar, akılcı ve düzenli olmasına karşın...

– Nerden biliyorsun?...

– Çünkü tertipleyenleri biliyorum. Hiç birşeyin aksamamasına son derece titizlik gösterirler...

Alkışlar bile, ılımlı ve disiplinli olmalıydı!

Uslu okul çocuğu haliyle, yerini almıştır sonradan, küçük asker yürüyüşüyle yazar-hanım yüreğine, can kurtaran gibi, ödülünü bastırarak.

Jüri

Jürilere pek güvenmezdim şimdiye değin ama, bu jüri bende güven uyandırdı. Ödüllenenler arasında iki tanıdığım var:

Adalet Ağaoğlu'yla, Emre Kongar... İkisi de hakediyorlardı böyle bir ödülü.

Yastık, hostesten, ödülleri dağıtana, kaç ödüllendirilen varsa, o kadar kez gitti geldi.

Sonunda, kazananlar, Mecliste bakan sandalyeleri gibi, öbür sandalyeden ayrı bir sandalye sıralarına çöktüler. Küçük salon dopdoluydu.

Demeçler faslı geldi. Görmedim ama görmüş kadar oluyorum: Bizim küçük asker de (Adalet Ağaoğlu). O uslu halinde hiç beklenmeyen bir demeç patlattı.

Getirdiler bana sözlerini, ama, kırk kez vitirdikten ve bulduktan sonra o kağıdı, son kez gerçekten yitirdim ve bulamadım.

Şunu demek istemiş... Ödül iyi şey ama.... içimden ben böyle ödüllere karşıyım.

.. Veya devlet sunmalı...

Ama gene iyi şey...

Sartre'ta Nobel Ödülünü reddetmişti ya!...

Ben karşı değilim, Adalet Ağaoğlu... Yıllarca kafa nuru döktüğün bir kitabı senden kaç kaymeye iç ediyordu yayın evin, desene?... Birçok zengin olan yayınevi sahibi gördüm, tek yazar gördüm?..

Biraz palazlanırsa yazar, "Kalemiyle geçiniyor" diye herkes hâlâ parmak ısırır bizde....

Bütün yüreğimle kutlarım!...

Karşı karşıyayız evinde

Ankara... Kavaklıdere, Emlak ve Kredi Bankasının "ödenmesi" bitmez evleri.... Adalet Ağaoğlu'nun oturduğu yedinci kata, her an zınklamasından korktuğum, kör asansörle çıktım.

İçerisi oldukça rahat: Ufak bir salon- salamanje .... Orta büyüklükte bir çalışma odası...

Duvarda, Metin Eloğlu'nun siyah fon üzre renkli siluetli en güzel resimlerinden biri... Öbür duvarda gene siyah fon üzerine eflatun hayaletli bir Orhan Peker... Bir de bir yakınımın parmakla yapılmış bir tablosu, yeşil sarı!

Düzenli, titiz bir ev... Karşı karşıyayız yazarla! Yüzü ne kadar Colette'in Gigi'sine benziyor... Benim küçüklüğümde, modanın son kertesi bir "Bahriyeli" giysisi giyse, o rolü oynayabilir. Gigi büyük Fransız romancısı, Colette'in bir romanı. Filmi de çevrildi... O alıkgöz, Andrey Hepburn oynadı Gigi'yi. O Tolstoi'in, eşsiz Natacha'sını ekranda başarıyla katlettikten sonra!...

Yazar bana başka bir bakımdan da Colette'i ansıtıyor... Büyük Colette' dedikleri Fransız yazarı da, taşralıydı tırnaklarına dek...

Adalet Ağaoğlu da Taşralı... Kişiliğinde de, Romanlarında da.

Taşrada nice gürbüzlük varsa, onu yitirmemiş demek istiyorum. Colette bir kitabında ciddi ciddi bir sarmısak çorbasından söz eder ki, Marsilya'nın bu kez sarmısak kokusunu koklarsınız!...

Adalet Ağaoğlu da... Size bir Anadolu Klübü çıkarır ki, olanca ciddiyetiyle (Düğün Gecesi'ni okuyun) şaşırıp kalırsınız:

Nallıhanlı küçük bir kızın pazarlıksız gözüyle, çizilmiş bir Anadolu klübüdür, hâlâ hiç saygı duyulması gerekmeyen insanları ille methetmek bir küçük kızın görüşü... Aradabir, ince mizah piruetleri yapmıyor değil, ama Adalet Ağaoğlu, o çocuksu ince mizahı en çok yazılarında ve yaşamında öz özüne karşı kullanmakta.

Romanlarının kişileriyle bir alıp verme, bir de törensel havada yaşamaktadır yazar...

– Tezel der ki... diye söz ediyor romanının bir kahramanından... Tezel'i sanki kendisi yaratmamış gibi.. Kapıyı çalsa o romanında yarattığı Tezel,"İşte ben geldim kalem-anam" diye, şaşacağını pek sanmam. Belki bekliyordur da, gelmesini!

– O gün bütün ödül alanlar için, çok kötü bir gündü: Tütengil öldürülmüştü... Bir yas günüydü...

Emre Kongar da, birkaç gün önce bana şunu demişti:

– Kutlama telefonlarını, başsağlığı gibi kabul ediyorum ve kutlayanlara bunu söylüyorum...

... Evet Gigi!.. Gene kutlarım... Biliyorum aday olmadın...

"Değeri gören ve Türk okurlarına, alışılmamış bir seri sunan jüriyi" de kutlarız yürekten... İnsanın içinde yeni bir güven duygusu uyandırdığı için... Demek böyle ödüller danışıklı döğüşülerek, dağıtılıyor!

Karşımdaki az insanın eriştiği sadeliği erişmiş yazara bakıyorum...

O hiç falso olmayan ödül törenini yaşıyorum... Alkışların bile terbiyeli terbiyeli alkışlar olduğu o töreni... Gülümseyişlerin bile ölçülü olduğu o töreni... O tür bir tören yayınlanır bir gün, bir romanında Adalet Ağaoğlu'nun... Hele bir sindirsin içine...

O el sıkarken kameraya bakan, ödül dağıtan... O tek bir gün yansıtır satırları...

Kültür Bakanlığına örnek olmasını dilerim ama bu gidişle arkadaşlar...'Milli' Eğitim Bakanlığının çocuklar için dağıtılacak bir milyon kitabı yasakladığı ortamda, Kültür Bakanlığının komutla piyes kondurup kaldırma eğiliminde olduğu ortamda, işler yokuş ve yaş!

Sakın birinden biri:

"Benden izinsiz nasıl roman yazarsınız" diye çıkışmasın!

Ne yani?... Olamaz mı?... Bal gibi olur. Gül gibi olur!... Turp gibi olur!.

FİKİR MEYDANI

DAHA GÜZEL GÜNLER İÇİN

S.Aydın Sarı
Gazeteci

● "Artık ulus olarak, halk olarak bunlardan hesap sormamızın ve sadece oy hesaplarına aklı eren politikacıların ülke çıkarları için çalışmalarını sağlamamızın zamanı geldi de geçiyor"

UCUZLUK, bolluk, kuyruksuz ve refaha doğru bir Türkiye sloganlarıyla, dahası can ve mal güvenliği içerisinde bir Türkiye yaratmak için işbaşına gelen hükümet, geçen günler içerisinde neler yapabileceğini şimdiden göstermiş bulunmakta. Bizlere ise her zamanki gibi, politikacıların sözlerine kanmak ve gelecekteki olacaklara bu günden hazır olmak düşüyor.

Hükümet olur olmaz verdikleri ilk demeçlerden birisi can ve mal güvenliğinin ivedilikle sağlanacağı, ikincisi ise elektrik kısıtlamalarının akşam bölümlerinin kaldırılması olmuş ve ardından kuyruklardan, enflasyondan ve pahalılıktan dem vurulmuştu.

Bundan önceki birkaç yazımızda da değindiğimiz gibi hükümet can ve mal güvenliği konusunda henüz birşeyler yapmamıştır.

Elektrik kısıtlamalarının gece bölümleri bir süre için kaldırılabilmiş ise de yine programsız olarak kısıtlamalar geceleri de sürdürülmüş, hatta gündüzleri yapılan kısıtlamalar ise iki üç saat uzatılmıştır.

Kuyruklar, enflasyon ve pahalılık alabildiğine hızlanmaya başlamış, hükümet, fiyat artışlarını önce kendisi başlatmış, yağa, çimentoya zammı yapıştırıvermiş ve adını da fiyat ayarlaması olarak nitelendirmiştir.

Yeniden elektrik kısıtlamalarına dönecek olunursa, ileride nelerle karşılaşabileceğimize bir göz gezdirmekten kendimizi alıkoymak olanaksız gibi birşey. Bakın istatistikler neler gösteriyor?

Bugün, günlük enerji elektrik açığının 8 milyon kilovatsaat olduğu istatistikçiler ve yetkililerce açıklanmaktadır. Bu böyle olunca daha ileride günlük 8 milyon kilovatsaatlik elektrik açığımız, gün geçtikçe artan tüketim karşısında birkaç misline çıkacaktır. Daha bugünden belli olan bir gerçek var. Bir Ambarlı santralinin devreden çıkması ile ülkenin elektrik açığı 8 milyon kilovatsaatten, 14-20 kilovatsaate çıkmakta ve günlük dört saatlik kısıntı sekiz saate ulaşmaktadır. Bugün böyle olan durumun bir de bundan iki üç ay sonrasını düşünün.. Sonuç nelere gidecek? Ülkemiz topraklarının altı, baştan başa maden kömürü ile dolu iken, yapılan santrallerin petrole dayalı olması bizi ileride nerelere götüreceği sanırım şimdiden belli oluyor. Bir Ambarlı santrali, fuel-oil yokluğu nedeni ile elektrik üretimini durdurmaya kadar gidebiliyor ve ülkedeki kısıntının iki misline çıkabileceği kadar bir açığın doğmasına neden olabiliyor. Ve biz ülke olarak bir döviz darboğazı içerisinde iken, topraklarımızın altında milyarlarca ton kömür durmakta iken kalkmışız, petrole dayalı santraller kurmaya ve onları hâlâ fuel-oil ile çalıştırmaya çalışmaktayız. İnsan zekası, insan mantığı bu kadar geri mi kalmıştır da biz bu santralleri kömürle çalışır duruma dönüştürmekte savsaklamaktayız?

Yetkililerin yaptıkları açıklamalara göre fuel-oil ile çalışan bir santralin tam kapasite ile çalışabilmesi için bir günlük gereksinme olarak 3200 ton fuel-oil yakmasının gerekmekte olduğu bilinmekte ve açıklanmaktadır. Bunun sağlanamaması durumunda ise elektrik üretiminin o santral tarafından durdurulması demektir. Durum böyle olunca da Türk halkı olarak, bu topraklar üzerinde yaşayan halk olarak bize her gün kısıntıların çoğalabileceğini beklemek ve politikacılarımızın ve devlet adamlarımızın mantıklarının oy için değil, ülke çıkarları için çalışacağı günü beklemek mi düşüyor?...

Biz halk olarak bilinçlenip uyanmadıkça, politikacılara, hükümet yetkililerine siz neler yapıyorsunuz? Aklınız, mantığınız sadece oy için mi çalışıyor? diye hesap sormadıkça bunların düzeleceğini düşünmek hayalcilikten başka birşey olamaz. Biz bunları yapmadıkça her gün kemerlerimizi biraz daha sıkmaya hazırlanmak zorundayız ve kemerlerimiz sıkıla sıkıla daha ne kadar dayanacağız?

Artık ulus olarak, Türk halkı olarak bunlardan hesap sormamızın, ve sadece oy hesaplarına akılları eren politikacılarımızın ülke çıkarları için çalışmalarını sağlamamızın zamanı geldi de geçiyor. Daha fazla kemerleri sıkmayalım. Daha fazla bananecilik yapmayalım!

Gelecekte rahat yaşamak, bizden sonrakilerin rahat ve huzur içerisinde yaşamalarını istiyorsak eğer, sesimizi duyurmalıyız artık. Daha da susmanın yeri ve zamanı değildir!...

OLAYLAR/SORUNLAR/GÖRÜŞLER

GÜNEYDOĞU ANADOLU VE KAÇAKÇILIK

İ.Yılmaz

"Burada önemli olan bir konu da koyun kaçakçılığıdır. Şehirlerde et fiyatları 150-200 lirayı bulurken her yıl eylül ayından itibaren Suriye ve İran'a yüzbinlerce canlı hayvan kaçakçılığı, başlar"

YURDUMUZUN Güneydoğusunda boydan boya uzanan sınır bölgesinde sıkıyönetimsiz bir sıkıyönetim hüküm sürer. Toprak, yığma veya kesme taş evleriyle tüm hudut köy ve kasabalarında güneşin batmasıyla herkes evlerine kapanır. İnsanlar evlerinin içinde bir gaz lambası yakmaya çekinir. En zorunlu ihtiyaçları için bile kapısından dışarı çıkamaz.

Bu yörelerde insanlar gecenin bir vaktinde kapılarının yumruk ve tekmeyle dövülüp zorla açtırılmasına alışmış gibidir. Her ne kadar Anayasada konut dokunulmazlığı diye bir madde varsa da sınır bölgesinde evler hiç bir arama izni olmaksızın keyfi olarak "kaçak mal ya da kaçakçı arıyoruz" gibi gerekçelerle aranır, insanlar tartaklanır.

Hatay'dan Hakkari'ye kadar uzanan sınır şeridinde en önemli gelir kaynağı kaçakçılıktır. Toprağın belli ellerde yoğunlaştığı, sanayileşmenin hiç görülmediği, ziraat için, sulama tesislerinin çok ilkel metodlarla yapıldığı bu yörede insanlar gecenin karanlığında bir jandarma kurşunu yeme ya da ayağın' mayında bırakma pahası, kaçağa gider. Gündüz yolunuz Nusaybin, Suruç, Akçakale gibi hudut kasabalarına düşerse kahve önlerinde alçak taburelerde tembel tembel oturan insanlar gözünüze çarpar.

Hudut bölgelerinde genellikle halk 3 katagoride görülür:

1 – Kaçakçı Ağaları: Bunlar çoğunlukla şehir ve kasabalarda otururlar. Kendilerine bağlı, sahibi oldukları hudut köylerinde ancak kaçakçılık olacağı günler gözükürler. Büyük çapta geçen birçok eşya bunlarındır. Bürokrasi içinde geniş nüfuzları vardır.

2 – İkinci gruba girenler ağaların himayesindeki kimselerdir. Ağalardan bağımsız hareket edemezler. Köylerde otururlar. Ağanın geçen mallarından hizmetleri karşılığı bir aracılık parası alırlar, ya da küçük çapta kaçak eşyasını ağanın büyük mallarının yanında Türkiye'ye geçirirler.

3 – Sırt hamalları: Topraksız ve hiç bir geliri olmayan fakir kimselerdir. Geceleri kalabalık gruplar halinde Suriye'ye geçip malları sırtlarına alır Türkiye'ye geçirirler. Eğer geçiş kaçak yapılıyorsa 1500 lira, yörede tabir edildiği üzere elden geçiş yapılıyorsa 500-750 lira alırlar. Sırt hamalları hudut köylerinden olduğu gibi, Siverek, Nizip, Bozova, Midyat gibi içeride kalan ilçelerdeki işsiz vatandaşlar, ya da yaz tatilinde bulunan lise, üniversite öğrencileridir.

Burada önemli bir konu da koyun kaçakçılığıdır. Şehirlerde et fiyatları 150-200 lirayı bulurken her yıl Suriye ve İran'a yüzbinlerce koyun ve canlı hayvan kaçakçılığı eylül ayında başlar. Nisana kadar sürer. Nisan ve mayısta ise koyun geçirilir. Erzurum, Ağrı gibi Doğu Anadolu'dan kamyonlara yüklenen binlerce koyun sıkıyönetime ve yollarda sık sık arama olmasına rağmen hiç bir engele uğramadan nasıl hududa kadar ulaşmaktadır?

Koyun kaçakçılığı geniş sermaye isteyen iş olduğundan bu işi ancak bölgenin nüfuzlu kaçakçı ağaları yapar. Türkiye'de 1000-2000 lira eden bir koyun Suriye ve İran'da 4 bin-5 bin liraya alıcı bulur. Bir de Suriye parasının, Türk lirasının 9,5-10 misli olduğu düşünülürse bu ağaların, Antep, İstanbul'un eğlence yerlerinde har vurup harman savurdukları paraların nereden geldiği anlaşılır.

– Kaçakçılığın önlenmesi jandarma tedbiriyle olmaz. Güneydoğu sınırındaki mayınlı arazi temizlenmelidir.

– Temizlenen mayınlı arazi yoksul köylülere eşit olarak dağıtılmalıdır.

– Bölgede senelerdir savsaklanan, yozlaştırılan toprak reformu yeniden ele alınıp topraksız köylüler topraklandırılmalıdır.

– Bölgeye, özellikle Harran Ovasına sulama tesisleri kurulmalı, bunun için Fırat nehrinden faydalanılmalıdır.

– Seyyar jandarma teşkilatı kaldırılmalıdır.

demokrat gözüyle
lütfü oflaz

Ne temelinde?

Etkili çevreler bir AP - CHP işbirliğinde diretiyor ama, bunun ne temelinde gerçekleşeceğini belirtmiyor.

Öyle ya, acaba bu işbirliği zaten kısıtlı olan demokratik hak ve özgürlükleri daha da kısmak için mi isteniyor?

Yoksa dış tehkilere karşı milli birliğin sağlanması, ya da askeri darbe ihtimalinin ortadan kaldırılması için mi?

Eğer AP - CHP işbirliğinden beklenen zaten kısıtlı olan demokratik hak ve özgürlükleri daha da kısmaksa...

Halkın siyasetle uğraşmasını önlemek için, örneğin dernek kurma hakkını ortadan kaldırmaksa...

İşçi ücretlerini sınırlamak, grev kırıcılığı yapmaksa...

Düşünceye, kitaba zincir vurmaksa...

Velhasıl, bir askeri cuntanın yapacağı işleri AP ile CHP'ye yaptırmaksa...

O zaman bu işbirliği gerçekleşmesin daha iyi.

Yok eğer bu işbirliği dış tehkilere karşı milli birlik ruhunu oluşturacaksa...

Dış güçlerin ülke içindeki beşinci kollarının faaliyet alanını daraltacaksa...

Milleti değil, millete musallat olan anarşi illetlerini hedef alacaksa...

Bu arada da demokratik hak ve özgürlüklerin kılına dokunmayacaksa...

Ya da bir askeri darbe ihtimalini ortadan kaldıracaksa...

İşte o zaman AP - CHP işbirliği üzerinde ciddi olarak düşünmeli.

Bunun gerçekleşmesi için de önce CHP'nin TKP'den AP'nin de MHP'den elini çekmesi gerekli.

Peki ama CHP TKP'den, AP de MHP'den elini çekebilir mi?

Onları himaye etmekten vazgeçebilir mi?

Hep biliyoruz ki, bugün CHP içinde TKP'ye, AP içinde de MHP'ye kol-kanat geren parlamenterler var...

Bunlar, AP - CHP yakınlaşmasını baltalamak için ne mümkünse yapmaktalar...

Ne var ki bunlar gerek AP, gerekse CHP grupları içinde azınlıktalar.

Şu halde AP ve CHP içinde anarşinin her iki kaynağına da karşı olan parlamenterler işbirliği yapmalılar.

Kendilerine rehber olarak da şu ilkeyi almalılar:

Demokratik hak ve özgürlükleri kısan bir AP - CHP işbirliğine HAYIR...

Bir askeri darbe ihtimalini ortadan kaldıran, dış tehlikelere karşı milli birliği sağlayan bir AP - CHP işbirliğine EVET.

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Hayvan doktoru-Ateş (eski dil). 2) Şair-Dereden büyük akarsu-Tersi basit, sıradan. 3) Karadenizli yurttaşlarımıza denir-Şiddetle azarlamak. 4) Mantarların gelişim organı-Tersi otomobillerin enerji kaynağı. 5) Hoşgörü sahibi olmak durumu. 6) Daha acısı olmayan-Tersi bayan atkısı. 7) Boyun eğen (eski dil)-Mırıldanma sesi. 8) Öncesi olmayan-Bir hayvan-Bir harfin okunuşu.

YUKARIDAN AŞAĞI: 1) 1694-1778 yılları arasında yaşamış olan ünlü bir Fransız yazarı. 2) Üzme-Miktarca çok olmayan. 3) Yenileme. 4) Genişlik-Tersi ün. 5) Bir erkek adı. 6) Gönül ferahlatan. 7) Tersi taraf-Üzüm suyu. 8) Aylardan biri-'Asır'ın yarısı. 9) Uslu. 10) Yapım. 11) Evin bir bölümü-Ziya. 12) Zamanı şaşırmayan.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

Irak-İran sınırındaki çatışmada 5 kişi öldü

- Irak Dışişleri Bakanı Yugoslavya ve Romanya'yı ziyaret ediyor
- İran'da devlet başkanı adayı, ABD siyasetlerini yargılayacaklarını açıkladı
- Kum'da, Homeyni ve Şeriatmedari yanlıları çatıştı

TAHRAN/ PANAMA CİTY

Irak-İran sınırında meydana gelen olayda, İran devrim muhafızlarının sınırı geçen 5 silahlı kişiyi öldürdükleri bildiriliyor. İran'ın resmi Pars ajansının Kermanşah muhabiri, dört saat süren çatışma sırasında 4 devrim muhafızının ve bir İranlı subayın da yaralandığını belirtti. Devrim muhafızlarının açıklamasına göre, öldürülen 5 kişi Irak hükümeti tarafından silahlandırılmış. Muhafızların iddiasına göre bunlar, Irak sınırı yakınındaki 3 göçmen kampına baskınlar düzenlemekle görevlendirilmişler.

Irak ile İran arasındaki ilişkiler geçen yıl İran devriminden sonra gerginleşmiş, iki ülke arasındaki sınırda sık sık çatışmalar çıkmıştı.

Bu arada, Irak Dışişleri Bakanı Sadun Hamadi'nin birkaç günlük bir ziyaret için Yugoslavya'ya hareket ettiği öğrenildi. Hamadi daha sonra Romanya'yı da ziyaret edecek. Hamadi hareketinden önce verdiği demecte, "İsrail-Arap sürtüşmesini ve büyük güçlerin Arap bölgesinin işlerine karışma tehdidini görüşeceğini" söyledi.

FARSİ'NİN AÇIKLAMASI

Bu ay içinde yapılacak olan Devlet Başkanlığı seçimlerinde İran Devlet Başkanlığına seçilmesine kesin gözüyle bakılan Celaleddin Farsi, ABD'nin Tahran Büyükelçiliğinde rehin tutulan Amerikalıların rehine olarak alıkonmadığını, Devletler Hukukunu çiğnedikleri için gözaltına alındıklarını söyledi.

Farsi, Amerikalıların yargılanması hakkında meselenin can alıcı noktasının tüm ABD siyasetinin yargılanması olduğunu ve bunun dünyanın bütün süper devletlerine, baskı rejimlerine ve yayılmacı hükümetlere bir ders vereceğini ileri sürdü. Başkan adayı ayrıca, Birleşmiş Milletlerin, ABD'nin İran'ın içişlerine nasıl müdahale ettiğini araştırmasını istedi.

İran Hukukçular Birliği, BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim'a bir mektup göndererek, devrik Şahın İran'a geri verilmesinin Devletler Hukukuna uygun olduğunu belirtti. Mektupta Şahın adi bir suçlu olduğu, çeşitli suçlar ve cinayetler işlediği, anayasal haklarının dışına çıktığı, bir çok kişiye işkence yaptırdığı, yolsuzluklarla servetine servet kattığı ifade edildi.

KOMUTAN ATANDI

İran Haber Ajansı Pars, istifa eden Deniz Kuvvetleri Komutanı Amiral Seyid Ahmed Medeni'nin yerine Tuğamiral Seyid Mahmut Alai'nin atandığını bildirdi. Gözlemciler Medeni'nin 25 Ocak'ta yapılacak Başkanlık seçimlerine aday olduğunu ve görevinden bu nedenle istifa ettiğini belirtiyorlar.

GÖSTERİLER

Devrik Şahın Panama'da bulunmasını protesto eden yüzlerce Panamalı öğrenci ile polis arasında çıkan çatışmada 30'a yakın kişi yaralandı. 10 gündür durmuş bulunan gösterilerin, Panama Öğrenci Federasyonundan bir grup öğrencinin Tahran'a hareket etmesiyle yeniden başladığı bildiriliyor.

LAINGEN'İ İSTİYORLAR

4 Kasım 1979'dan bu güne kadar 50 Amerikalı ABD'nin Tahran Büyükelçiliğinde rehin tutan Müslüman öğrenciler, İran Dışişleri Bakanlığına başvurarak, ABD Büyükelçiliği İşgüderi Bruce Laingen'i yargılamak üzere talep ettiler. Laingen'in casus olduğunu söyleyen işgalci öğrenciler Şah iade edilmedikçe rehinelerin salıverilmesinin sözkonusu olmayacağı yolundaki açıklamalarını tekrarladılar.

KUM'DA ÇATIŞMA

Dün Kum kentinde meydana gelen çatışmalarda çok sayıda insanın yaralandığı öğrenildi. Anayasa'nın değiştirilmesini isteyen Ayetullah Kazım Şeriatmedari ile Ayetullah Homeyni yanlıları arasında çıkan çatışmalara Devrim Muhafızları da karıştı.

İşgalcilere karşı savaşan gerillalar Kunar eyaletindeki mevzilerinde. (Fotoğraf: ASSOCIATED PRESS)

Müslüman gerillalar, halka Rus askerlerine karşı savaş çağrısında bulunuyorlar.

Avrupa basınında Rus işgali kınandı

Başkent Kabil'de işgal dolayısıyla hayat durdu. Esnafların üçte birisi çalışamaz hale geldi. Yukarıda Kabil sokaklarında çalışan bir berber görülüyor.

İSPANYOL KOMÜNİST PARTİSİ YAYIN ORGANI MUNDO OBRERO

«Sovyetlerin müdahalesine hayır diyoruz»

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İspanyol Komünist Partisi, Sovyetlerin, Afganistan müdahalesini sert bir dille eleştirdi. Partinin yayın organı "Mundo Obrero"da yayınlanan ve Merkez Komitesinin de onayladığı bildirilen makalede şöyle denildi:

"Gerek sınıfsal açıdan, gerek devrim açısından Sovyetlerin, Afganistan'a askeri müdahalesine hayır diyoruz." Makalede kendilerinin Varşova Paktı devletlerinin Çekoslovakya'ya müdahalesini de, ABD'nin İran'ın devrik Şahını desteklemesini de kınadıkları hatırlatıldı. "Emperyalizmin boyunduruğu altında inleyen halkların, bu baskıdan kurtulmalarının yalnızca kendilerinin işi olacağı" vurgulandı. "Halkların bu haklı davasının, bazen Afganistan olayında görüldüğü gibi emperyalist güçlerin kendilerini başka ülkelerin içişlerine karışılmasına karşı çıkarmış gibi göstermesine yaradığı" ileri sürüldü.

Öte yandan makalede ABD'nin de başka ülkelerin içişlerine karıştığı öne sürülerek, ne ABD'nin ne NATO içindeki müttefiklerinin, Sovyetler Birliği'nin, Afganistan'a silahlı müdahalesini kınayacak ahlaki gücü olmadığı iddia edildi.

YUGOSLAVYA BASINI

Politika

Yugoslavya'da hükümetin görüşlerini yansıtmakla tanınan "Politika" gazetesi "Afganistan müdahalesi, bir ülkenin en temel hakkı olan kendi kaderini tayin hakkını çiğniyor" diye yazdı. Gazete, Bloksuz bir ülkenin topraklarına yabancı askerler girdiğine işaret ederek, dünya barışının tehlikeye girdiğini belirtiyor.

BATI ALMAN BASINI

Toplam 45 bin askerden oluşan Rus taburlarının Afganistan topraklarını istila etmesi olayına Batı Alman basını geniş yer verdi. Batı Almanya'nın yüksek tirajlı gazeteleri olayı büyük puntolu başlıklarla birinci sayfadan verirken radyo ve TV de, tüm haber bültenlerinde konuya ilişkin gelişmeleri anında kamuoyuna yansıttı.

BASIN RUSYA'NIN ESAS EMELİNİN BASRA KÖRFEZİNE İNMEK OLDUĞUNDA BİRLEŞTİ.

Federal Almanya'nın günlük gazetelerinde çıkan haber ve yorumlarda, Afganistan'a yapılan müdahale yerilerek Rusya'nın hedefinin Basra Körfezi olduğuna dikkat çekildi. Almanya'nın büyük günlük gazetelerinde konuya ilişkin görüşler şöyle: Almanya'nın sol liberal "Frankfurter Rundschau gazetesi" Dış Haberler Servisi Şefi Karl Grobe'nin "Kardeşçe yardım" başlıklı yorumu kısaca şöyle:

"Sovyetler Birliği'nin "kardeşçe yardımı" 1968'de Prag'dan sonra 1979'un son gününde Kabil'e isabet etti. Çekoslovakya'da kimsenin kılına değinilmemesine rağmen Amin öldürüldü. Kim yardım çağrısında bulundu? Böyle bir yardım çağrısı iddiası 1968'de sözkonusu olmuştu.

Afgan radyosu normal programına devam ederken, Özbekistan'daki Duşanbe radyosu Kabil'de devrim olduğunu bildiriyordu.

Sovyetler, 'Afganistan'ın içişlerine karışıldığını iddia ederek müdahalede bulundu. Kim kimin içişlerine müdahale ediyormuş? Afgan halkı bizzat kendi içişlerine mi müdahale ediyormuş?

Afganistan'a komşularının müdahale etmiş olması soyut bir safsatadır. Eğer biri müdahalede bulunmuşsa, o da Sovyetler Birliği'dir. Ve Sovyetler Birliği Afganistan'a 1973'den beri müdahale etmektedir.

Sovyetler Birliği 1968 Ağustosunda Çekoslovakya'yı işgal etmiş olmasından ve ABD'nin de Vietnam tecrübelerinden birşey öğrenmemiş gözüküyor. Şimdi yeni olan şey Sovyetler Birliği'nin kendi sisteminin dışında bir ülkeye saldırmış olmasıdır. Bu 1980'li yılların dünya siyasetinde tehlikeli sonuçlar doğuracaktır. Hemen bunun yanında belirtelim ki kimse artık ABD Senatosunun SALT 2 Anlaşmasını imzalayacağından söz edemez. Büyük bir olasılıkla Kabil'e yapılan bu saldırı yeni bir soğuk savaşa yol açacaktır.

Die Welt

Muhafazakar günlük gazete Die Welt'in Washington muhabiri Thomas Kielingen "Afganistan da gitti" başlığıyla yazdığı yorumda özetle şöyle diyor:

"Moskova'nın müdahalesi Basra Körfezini hedefliyor. Sovyet dış politikasında da açıkça belirtildiği gibi önümüzdeki dönem Rusya, yeni uydusu Afganistan'la, Basra Körfezinde yumuşayan Batıyı daha da sertleştirecek. Washington'un Basra Körfezinde felce uğratılması üzerine Moskova'nın hızlı bir şekilde yayılması için bundan uygun bir zaman olamazdı.

"Aynı gazetenin Redaksiyon Şefi Peter Boenisch ise "Kabil macerası" başlığı altında yazdığı yorumunda kısaca şöyle diyor: "Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a yaptığı askeri müdahale genel olarak kalmayacaktır. Bu durum hiç şüphesiz Moskova ile Washington arasında soğumuş ilişkileri dondurmakla tehdit ediyor."

Allgemeine Zeitung

Öte yandan Alman basınında dünyaca ünlü muhafazakar gazete Frankfurter Allgemeine Zeitung "Kırmızı telefon başında" başlığıyla bir yorum yayınladı. Yorumda müdahaleye karşı ABD'nin bir girişimde bulunmayacağı belirtildi: Carter'in kırmızı telefonla konuşup Rusya'nın askerlerini geri çekmesini istemesinin, ABD hükümetinin durumu ciddiye aldığını gösterdiğini ifade etti.

General Anzeiger

Bonn'da yayınlanan General Anzeiger konuya ilişkin olarak şunları yazıyor: "1979 sonunda Sovyetlerin dünyayı ele geçirmek isteyen bir güç olarak tespit edilmesi biraz geç değil mi? Federal hükümete de iletildiği gibi, bu olay Moskova'ya göre barış için atılmış bir adım.

Böyle etiketler ancak Doğu Almanya'daki gibi uşak ruhlu politikacılar tarafından kabul edilebilir. Afrika'da Kübalı askerler, Kamboçya'da ve Yemen'deki yayılma hareketleri. Şimdi de Afganistan. Kızıl Orducular tarafından uyarlanan Prag reçetesinin, bir daha sefere Tito'nun ülkesi Yugoslavya'ya uygulanamayacağını kim garanti edebilir?

İSVİÇRE BASINI

Tribune

Tribune gazetesinin yorumunun başlığı "Sovyetlerin Vietnam'ı." "Yeni Afgan yöneticileri yaptıkları ilk açıklamalarda Müslüman gerillalara karşı yatıştırmacı bir taktik izleyeceklerini ima ediyorlar. Hiç bir hayale yol açmayan açıklamalar, aslında bir başarısızlığın göstergesidir.

Sovyetler, Kabil hükümetine önce akıl verdiler. Sonra orduya ve hükümete yerleştiler. Bu hafta da birliklerini göndererek üçüncü aşamaya geçtiler. Önceki başkan Amin, Taraki'yi devirdi. Çünkü Taraki gerillalarla mücadelede başarıya ulaşamamıştı. Yeni gelen Babrak'ın da daha iyisini yapma şansı yok. Bütün bir halk Kabil iktidarına karşı ayaklandı.

La Suisse

La Suisse gazetesi ise şoyle diyor: "Son 10 senede Sovyetlerin ülkesinden uzaktaki bölgelere süratle ve büyük ölçüde müdahale etme imkanına sahip olduğu görülmüştür. Bugün açıkça görülüyor ki Washington özel müdahale birlikleri kurmaya hazırlanırken, Sovyetler birkaç günde Afganistan'a binlerce askeri çıkartabiliyorlar. Çünkü Moskova bu ülkeye büyük ölçüde önem vermektedir. Afganistan, Basra Körfezinden 1100 kilometre uzaklıkta bulunmaktadır. Bu boğazın, her sene binlerce petrol tankerinin geçtiği bir boğaz olduğu hatırlanırsa, bu önem daha iyi anlaşılacaktır."

Dış basın, komutanların mektubuna ilgi gösteriyor

- Herald Tribune gazetesi ile 'Amerikanın Sesi' ve Fransa Radyosu. Türkiye'nin Ortadoğudaki konumuna dikkat çekiyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Türkiye'de Kuvvet Komutanlarının siyasi partilere yaptığı uyarının dünyadaki tepkileri sürüyor.

Paris'te yayınlanan "Herald Tribune" gazetesi, AP ajansına dayanarak verdiği haber-yorumda uyarının askeri müdahale tehdidini içermemesine rağmen, bunun askerlerin yönetimi alması yolunda bir ilk adım olabileceğini yazıyor. Haberde uyarı mektubunun içeriği ve Türkiye'de anarşinin gelişimi ele alınmış.

Öte yandan Amerikanın Sesi Radyosu da, parlamentonun uyarıdan sonra anarşiye karşı yasaları görüşmeye başladığını belirterek, gözlemcilerin bir askeri müdahale olanağının sözkonusu olabileceğini söylediklerini ileri sürüyor.

Fransa Radyosu, 4 Ocak 1980 tarihli yayınında, komutanların Cumhurbaşkanına verdiği uyarı mektubu üzerine bir yorum yaptı.

"Ordu doğrudan doğruya müdahaleye karar verdi mi? Bu konuda emin değiliz" diyen Fransa radyosu yorumcusu, ordunun Türkiye'de olanların sonuna kadar gitmeyeceğini hissettiğini söylüyor. Türkiye'yi sarsan ideolojik bölünmelerin önemli bir şekilde askeri kadrolara da yansıdığını belirten yorum, Komutanların uyarı mektubundan yaptığı şu alıntıyla sona eriyor: "Ortadoğu'da her an bir savaş patlayabilir. Anarşistler ve bölücüler Türkiye'de genel bir ayaklanmaya gidebilirler."

Türkiye'ye askeri ve ekonomik yardım yapılmasını isteyen NATO Komutanı

Amiral Shear: «Sovyetler, ABD ve Batı için önemli alanları ele geçirmeyi amaçlıyor»

WASHİNGTON

NATO Güney Kanadı Komutanı Amiral Harold Shear 3 Ocak'ta Washington'da yaptığı konuşmada, Türkiye'de bir İran ya da Afganistan sorunu olmayacağını, Afganistan olayının Türkleri sinirlendirdiğini söyledi.

Türkiye'nin 500 bin askeri bulunduğunu hatırlatarak, "Bunlar gerçekten çok iyi ama çıplak elle döğüşemezler" diyen Shear, Türkiye'ye askeri ve ekonomik yardım yapılmasını ifade etti. Bu arada, Sovyetler Birliği'nin, Afganistan'a müdahalesinden sonra, stratejik önemi büyük olan Hint Okyanusuna ve Umman Denizine 400 kilometre yaklaştığını belirtti.

THA'nın bildirdiğine göre Shear, Sovyetler Birliği'nin İran ile Pakistan arasına bir bıçak gibi girdiğini kaydederek, Pakistan'a baskı yapma olanağına kavuştuğunu ve Tudeh Partisinin güçlenmesi durumunda İran'da karışıklık yaratabileceğini belirtti. Shear şunları söyledi:

"Sovyet birliklerinin Afganistan'a girişi gerçekten çok iyi planlanmış, iyi yürütülmüş, etkileyici bir operasyondur. Sovyetlerin Afganistan'ı işgali, ABD ve Batı dünyası için hayati önem taşıyan alanların ele geçirilmesi amacıyla hazırlanmış planlara uymaktadır.

"Sovyetler son birkaç yıl içinde, bu yönde korkutucu denebilecek gelişmeler kaydetti. Sovyetlerin Etyopya ve Angola'ya sızması da bu plan içinde ele alınabilir."

"NATO üyesi ülkeler yavaş da olsa bu tehdidin farkına varmaya başladılar."

Umman, Somali, ve Kenya ABD'ye askeri üs vermeyi kabul ediyor

WASHİNGTON/BEYRUT (AJANSLAR)

ABD Savunma Bakanlığı sözcüsü Thomas Ross, Hint Okyanusunda kıyısı olan Umman, Somali ve Kenya'nın bu ülkelerdeki askeri üslerden ABD deniz ve hava kuvvetlerinin yararlanması isteğine olumlu karşılık verdiklerini bildirdi.

Ross açıklamasında, başvurunun resmi nitelik taşımadığını, Umman, Somali ve Kenya'nın da resmen bir cevap vermediklerini belirtti.

Yakında Amerikalı bir teknisyen heyetinin bu ülkelerdeki üsleri gezerek ABD deniz ve hava kuvvetlerine ne dereceye kadar yararlı olabileceklerini inceleyeceklerini belirten Ross, "Bölgede daimi üs bulundurmak için bir istekte bulunmadık" dedi.

ARAFAT ABD'Yİ KINADI

Bu arada FKÖ Başkanı Yaser Arafat, ABD'nin Ortadoğu politikasını şiddetle kınadı.

Sovyet resmi TASS Ajansının bildirdiğine göre, "Palestin-Eltavra" gazetesinin kendisiyle yaptığı görüşmede Yaser Arafat, ABD'nin Ortadoğu politikasının yalnızca Filistin halkına karşı değil aynı zamanda tüm Arap dünyasına karşı olduğunu ve Arap dünyasını emperyalizme ve siyonizme boyun eğdirmeyi amaçladığını söyledi. Haberde ayrıca, Arafat'ın Mısır'ın teslimiyetçiliği yüzünden İsrail'in çok daha küstah ve yüzsüz davrandığını söylediği kaydedildi.

KREİSKY'NİN DEMECİ

Öte yandan Viyana'da yayınlanan "Kurier" gazetesine bir demeç veren Avusturya Başbakanı Kreisky "ABD-İran bunalımı sona erince ABD'nin FKÖ ile ilişkileri düzelecektir" dedi.

Kreisky demecinde, FKÖ'nün tüm Avrupa ülkeleri tarafından tanınmak üzere olduğuna dikkat çekerek, "FKÖ, ancak lider Yaser Arafat'ın ılımlı siyasetini izlediği sürece uluslararası diplomaside zafer kazanabilir" dedi.

Hindistan'da seçimler olaylı geçiyor

Hindistan'da genel seçimlerin ilk bölümünde seçmenler arasında çıkan olaylarda, 10 kişinin öldüğü bildirildi. Kuzey Hindistan'daki kötü hava koşulları seçime katılma oranını yüzde 50'ye düşürürken Hindistan'ın Haydarabad kentinde 4 kişinin ölümü ve 20 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan olaylardan sonra kentte sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Fotoğrafta, seçim sonuçları konusunda büyük umutlar taşıyan Indra Gandi kampanya sırasında görülüyor.

5 kıtadan KISA HABERLER

EL SALVADOR'DA HÜKÜMET DÜŞTÜ

El Salvador'da 12 bakandan 8'inin istifasının yanı sıra 5 kişilik cuntanın 2 üyesinin de istifa etmesi üzerine El Salvador hükümeti düştü.

Gözlemciler, hükümetin düşüşünün, 31 Aralıkta silahlı kuvvetlere verilen ültimatomun reddedilmesinden sonraya rastladığını belirttiler. İstifa eden bakanlar, cuntadaki sağcı bir işadamının çıkarılmasını istemişlerdi. Bu arada ülkenin bazı bölgelerinde yönetime ordunun el koyduğu da kaydedildi.

MÜBAREK ÇİN'E GİDİYOR

Mısır Devlet Başkan Yardımcısı Hüsnü Mübarek ekonomik ve askeri işbirliği konularında görüşmeler yapmak için Umman, Çin, Kore Demokratik Cumhuriyeti, Japonya ve Federal Almanya'ya gidecek.

Gezisinin ilk durağı Umman'a gelen Mübarek, bugün Çin'e hareket edecek.

SOVYETLER ABD'DEN REKOR SEVİYEDE TAHIL ALDI

ABD Tarım Bakanlığı, Sovyetler Birliği'ne 30 Eylül 1980 tarihine kadar 21,1 milyon ton mısır ve buğday ihraç etmeyi öngören bir anlaşmanın yapıldığını açıkladı. Böylece Sovyetler ABD'den almayı düşündükleri tahılın yüzde 86'sını güvence altına almış oluyor.

Gözlemciler, Sovyetlerin böyle rekor seviyede bir alım yapmasını, ABD'nin Afganistan müdahalesi yüzünden Sovyetlere yaptığı tahıl satışını durdurabileceğinden bahsetmesine bağlıyorlar.

örse çekiç

Gülay Göktürk

Tekel direnişi ve umutlanan karanlık mihraklar

İstanbul'daki Tekel'e bağlı işyerlerinde çalışan onbine yakın işçi 15 gündür direnişte.

İlk gün bir işçi temsilcisinin öldürülmesini protesto amacı ile başlayan direniş, ikinci günü Maraş katliamını protestoya, daha sonraki günlerde ise, Gıda-İş ile Tek Gıda-İş Sendikaları arasında bir mücadeleye dönüştü.

Sonunda geldi, Tek Gıda-İş yöneticileri tarafından 21 aydır bir türlü imzalanmayan "ara sözleşmenin" imzalanması meselesinde düğümledi.

İşin aslına bakıldığında, Tekel direnişinin ardında yatan sebep, ne tek başına bir işçinin öldürülmesidir, ne Maraş'ı pretostodur, ne bir servis sorunudur, ne de uzayan sözleşmedir.

Tekel direnişinin ardında siyasi iktidarların müdahaleleri sonucu kangrenleşen yaralar ve yıllardır sürüp giden sendikal bölünmüşlüğün acısı yatmaktadır.

Son iki yıl içinde kaldırılan 7 cenaze.

Her iktidar değişikliğinde değişen müdürler, amirler ve işten atılma korkusuna düşen işçiler.

Yıllardır Tek Gıda-İş'le Gıda-İş arasında sürüp giden bir sendikal çekişme.

Ortada kalan işyeri yetkileri alınamayan [illegible] sorunlar...

İşte Tekel işyerlerinde tablo budur.

Ve bu tablo, Türkiye'de suni kutuplaşma yaratmak ve işçi sınıfını bu kutuplaşma içine çekmek isteyen sağlı "sollu" her türlü anarşi kışkırtıcısı için bulunmaz bir ortamdır.

Bugün Tekel'de bir yanda, yılların biriktirdiği sorunların halli için direnişe geçen onbine yakın işçi, bir yanda da, bu direnişi fırsat bilip güç toplamaya, ya da kaybettiği mevzileri yeniden kazanmaya çalışan sinsi ve karanlık mihraklar vardır.

Gün Sazak devrinin "şaşaalı" günlerinde Tekellerde bellerinde tabanca kabzalarını göstere göstere gezen komandolar şüphesiz o dönemin özlemini çekmektedirler.

Tek Gıda-İş yönetiminin yıllardır kendilerine karşı gösterdiği "hoşgörü"den yararlanarak sendikanın çeşitli şubelerinde ve Tekellerde palazlanan MHP'liler, MC iktidarıyla altın bir dönem yaşamış, Ecevit döneminde ise yıldızları tekrar sönmüştü.

MHP'liler şimdi Tekel'deki karışık durumdan yararlanarak "atak" yapmanın umudu içindedirler. MC döneminde kendilerine her türlü olanağı sağlayan bazı isimlerin Tekellerde yeniden işbaşına getirilmesi bu umutları artırmaktadır.

Ne varki "Bozkurt"un dişlerinin acısını hâlâ etinde hisseden Tekel işçileri aynı zulüm günlerine dönmeyi kesinlikle reddetmektedir.

Tekel işçilerinin faşizme karşı tepkisinden yararlanmak isteyen diğer mihrak, son direniş ile beraber kolları sıvamıştır. UDC savaşçıları ve onların dümensuyundan giden bazı "sol" maskeli gruplar Tekel'de özledikleri zemini bulduklarını düşünmektedirler.

Bu gruplar için önemli olan, işçilerin birikmiş dertleri ve çözüm bekleyen sorunları değil, Tekel direnişini, yaratmak istedikleri UDC-MC kutuplaşması içine çekebilmektir. "Faşizme karşı mücadele" perdesi altında ipleri ellerine geçirmeyi ummaktadırlar. Direniş boyunca bazı işyerlerinde zorbalık hareketlerine başvurmaları da gerçek yüzlerinin ve niyetlerinin göstergesinden başka bir şey değildir.

Tekel'deki sendikal bölünmüşlük bu grupların kendilerine meşru bir paravana bulmasına da yaramaktadır. Gıda-İş yöneticileri direniş içinde öne çıkan ve sendikada söz sahibi olmak isteyen "aktif azınlıkların" yarın hangi siyasetin çağrısı ile ne tür eylemlere geçebileceğini şüphesiz hesaba katmak zorunda kalacaktır. İşçiler ise zaten bu grupların karakterini kendi deneyleri içinde adım adım tanımaktadırlar.

Tekel direnişi karanlık mihrakların kutuplaşma hesapları ile yanyana sürmektedir. Demirel hükümetinin direniş sırasında adı bile işçilerde nefret uyandıran Rıdvan Metal gibi MHP yanlısı kişileri yeniden Tekel'e görevli olarak ataması bu kutuplaşma çabalarına adeta çanak tutmaktadır. Bu tutumla varılacak sonuç, anarşiyi işçi kesimine sıçratmak isteyenlerden başkasının işine yaramaz.

Sıkıyönetimin Tekel direnişi için yayınladığı bildiriler, sorgulama için bekleyen savcılar, günaşırı Tekel'in kapısını aşındıran noterler.. Bunların hiç biri Tekel işçilerinin huzura kavuşmasını sağlayamaz.

Yıllardır çektikleri sıkıntıların hırsıyla direnişe katılan işçiler bugün baskı yöntemleri değil, çözüm istiyorlar. Sürüklenip giden bir toplusözleşmenin sonuca ermesini, diledikleri sendikayı gönül rahatlığı içinde hiç bir grubun baskısı veya işten atılma korkusu olmadan özgürce seçmeyi istiyorlar. Nihayet evlerine terör odaklarının hedefi olmadan gelip gidebilmeyi özlüyorlar.

Tekel direnişine karşı hükümetin isteumeyen kişileri ataması bu özlemleri karartan olumsuz bir adım olmuştur. Bundan sonra takınılacak tutum ise gerek hükümetin, gerek diğer yetkili çevrelerin işçi hareketlerine gereken hassasiyetle yaklaşıp yaklaşmadıklarını ortaya koyacaktır.

İşçilerin taleplerine çözüm getirilmemesi sonucu 2 haftadır süren direniş daha da uzarsa

Tekel işyerlerindeki direniş piyasada sigara darlığı yaratacak

- Direnişteki Cibali Tekel' deki dokuma bant, Türkiye' nin çeşitli yerlerindeki sigara fabrikalarının ihtiyacını karşılıyordu
- Üsküdar Yaprak Tütün İşleme' de 1800 kadın işçi de direnişe katılırken, Beşiktaş Tütün Deposu ve Tekel Bira Fabrikası işçileri de yemek boykotu yaptı

İSTANBUL (ÖZEL) İstanbul'da Tekel işyerlerinde 15 gün önce başlayan direniş, işçilerin taleplerine bir çözüm getirilmemesi yüzünden devam ederken, önümüzdeki günlerde piyasada sigara darlığının başgöstereceği bildiriliyor. Bu arada direnişin, yeni bazı işyerlerinin katılmasıyla genişlediği, bazı işyerlerinde ise yemek boykotlarına gidildiği görülüyor.

Direniş nedeniyle Cibali Tütün İşleme Fabrikasında dokuma bant çalışmıyor. Türkiye'nin çeşitli yerlerindeki Tekel Sigara Fabrikalarının ihtiyacını karşılayan dokuma bantın çalışmaması sonucu yakında, direnişte olmayan işyerlerinde de üretimin durabileceği bildiriliyor. Yetkililer Cibali'deki dokuma bantın yaptığı işi dışarıda yaptırmanın mümkün olmadığını belirtiyorlar. Bu yüzden, kısa sürede işçilerin talepleri bir çözüme kavuşturulamaz ve direniş sona ermezse, yakında piyasada sigara darlığının başgöstermesine kaçınılmaz gözüyle bakılıyor.

ÜSKÜDAR TEKEL'DE DE DİRENİŞ BAŞLADI

Öte yandan iki haftadır sürmekte olan Tekel direnişi giderek yaygınlık kazanıyor. Son olarak Üsküdar Yaprak Tütün İşleme Merkez Müdürlüğünde çalışan 1 800 civarında kadın işçi de direnişe geçti. İşçilerin, yılbaşının hemen ertesi günü yemek boykotu şeklinde başlattıkları eylem önceki günden itibaren makinalarının başında oturarak çalışmama şeklinde direnişe dönüştü.

Üsküdar Tekel işyerinde direnişin başlaması üzerine perşembe günü işyerine gelen Tek Gıda-İş Sendikası Marmara Bölge Başkanı Şadan Boduroğlu bir konuşma yaparak, işçilerden direnişe son vermelerini istedi. Boduroğlu'nun konuşması işçiler tarafından yuhalandı. Şadan Boduroğlu, kendisiyle görüşen muhabirimize, işyerinde direniş olmadığını öne sürerek şöyle dedi:

"Direniş diye bir şey yok. Bizim bir yakacak sıkıntımız var. Arkadaşlar, 'Biz üşüyoruz' diye yemek yememe uygulaması yapıyorlar. Müdür beyle birlikte birkaç gündür yakacak arıyoruz." dığını iddia ederek, "İş-

Üsküdar Tekel Yaprak Tütün İşleme Fabrikası Müdürü Remzi Erdinç de, işyerinde direnis olma- çilerin yemeklerden şikayetleri var. Fakat şikayetlerinin ne olduğunu henüz saptayamadık" dedi.

TEKEL İŞYERLERİNDE YEMEK BOYKOTU

Bu arada Tekel direnişini desteklemek için önceki gün Beşiktaş Tekel Yaprak Tütün Deposunda çalışan 400 işçi ile Tekel Birada çalışan 800 civarında işçi de yemek boykotu yaptılar.

İzmir'de direnişi desteklemek için yemek boykotu yapan 14 bin civarında işçiden 6'sı hakkında disiplin kovuşturması açıldığı öğrenildi.

Tekel direnişi şu anda İstanbul'da Cibali Tütün Fabrikasında, Cevizli Sigara Fabrikasında, Ambalaj Fabrikasında, Topkapı'daki 9 Tekel deposunda ve Üsküdar Yaprak Tütün İşleme Fabrikasında çalışan yaklaşık 12 bin 300 işçiyi kapsıyor. Hatırlanacağı gibi geçtiğimiz günlerde Paşabahçe Rakı Fabrikasında da 1 günlük destekleme direnişi ile 1 günlük yemek boykotu yapılmıştı.

TEKEL İDARESİNİN DUYURUSU

Öte yandan önceki gün Tekel idaresi tarafından direnişteki işçilere bir duyuru yayınlanarak, direnişe son vermeleri istendi. Duyuruda, direnişin yasa dışı olduğu öne sürülerek, direnişte geçen sürelerin ve pazar yevmiyelerinin ödenmeyeceği belirtildi. Duyuruda ayrıca direnişe katılan işçilerin iş akitlerinin İş Kanununun 17. maddesinin ikinci bendi gereğince feshedileceği ve cezai kovuşturma açılacağı ifade edildi.

Bu arada direnişteki fabrika çevrelerinde askeri güvenlik önlemlerinin artırıldığı gözlendi.

Türkiye ve...

(Baştarafı 7. Sayfada)

kiler ve protesto gösterileri sürerken, Afganistan'da Müslüman gerillalar, ordu birlikleri ve halkın işgal birliklerine karşı bazı mevzilerde başarılar kazandığı bildiriliyor. Buna rağmen Sovyet saldırısının yayılarak bütün ülkeye yoğun bombardıman ve istila hareketinin sürdüğü gelen haberler arasında yer alıyor.

Türkiye, Pakistan, Bengladeş, Çin ve İngiltere'nin de içinde bulunduğu 43 Üçüncü Dünya ve Batılı ülke, Afganistan'ın Sovyetler Birliği tarafından işgali sonrasındaki durumu görüşmek üzere Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin olağanüstü olarak toplanmasını istedi. BM Güvenlik Konseyinin toplanmasını talep eden ülkeler Sovyetler Birliği'nden söz etmeden, Afganistan'daki bütün yabancı güçlerin derhal ülkeyi terk etmesini istediler.

İNGİLTERE ETKİLİ ÇALIŞMALAR YAPIYOR

Bu arada İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Carrington Londra'da basına verdiği bir demeçte, Afganistan'ın işgalinden sonra ortaya yeni bir durum çıktığını ifade ederek önce Pakistan'a, sonra da Türkiye, Umman ve bölgedeki diğer ülkelere gideceğini belirtti.

Carrington'un 9-10 Ocak günleri Ankara'da Bulunacağı açıklandı.

Carrington sözkonusu ülkelerde yapacağı temaslarda bu ülkelerin Afganistan işgalinden sonraki görüşlerini alacağını ve Batının bu ülkelere yardım konusunda güvence vereceğini kaydetti.

Carrington ayrıca, Afganistan'ı işgal eden Sovyetler Birliği'ne, Batının yaptığı teknoloji transferini ve tahıl ihracını durdurabileceğini belirtti. Carrington, Afganistan'ın işgaline karşı Bloksuz ülkelerin yapacağı girişimlerin de son derece önemli olduğunu sözlerine ekledi.

Carrington bu açıklamayı, ABD Başkanı Jimmy Carter'ın, ABD Kongresinden SALT-2 Anlaşmasının onaylanması görüşmelerinin ertelenmesini istemesinden ve Başbakan Margaret Thatcher'in Sovyet elçisi ile yaptığı "fırtınalı bir görüşmeden" sonra yaptı.

Öte yandan İngiliz hükümetinin de Moskova ve Kabil'deki Büyükelçilerini danışma amacıyla Londra'ya çağırmaya hazırlandığı öğrenildi.

ALMANYA VE JAPONYA'NIN TEPKİSİ

Sovyet işgaline karşı uluslararası alanda tepkiler sürerken, Batı Alman hükümeti de Kabil'deki Büyükelçisini Bonn'a geri çağırdı. Alman Büyükelçisinin Bonn'da yapacağı danışmaların ne kadar süreceği açıklanmadı.

Öte yandan da Japonya Başbakanı Masayoşi Ohira, dün Tokyo'da yaptığı basın toplantısında Afganistan olaylarının Orta Doğu'daki gelişmeleri etkileyeceğini söyledi. Ohira, konunun BM Güvenlik Konseyine getirilmesini desteklediğini de sözlerine ekledi.

AET YARDIMI KESTİ

Avrupa Komisyonuna yakın bir kaynak, AET'nin Afganistan hükümetine yaptığı yardımı askıya aldığını bildirdi.

Halen yürürlükte olan yardım programı, Afganistan'a 3 bin ton tahıl ve 300 ton süttozu verilmesini öngörüyor.

Aynı kaynak, askıya alınan yardım programının 1,3 milyon dolar tutarında olduğunu açıklamalarına ekledi.

ÜÇÜNCÜ DÜNYANIN GİRİŞİMİ VE TEPKİLER

- Fas Kralı 2. Hasan'ın Afganistan'daki Sovyet işgaline karşı, Müslüman ülkeleri harekete geçirebilmek amacıyla, İslam Konferansı Genel Sekreteri ve öteki üyeleriyle temasa geçeceği bildirildi.
- Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat, Afganistan'daki Sovyet işgaline yeniden karşı çıkarak, Arap ülkelerinin Mısır'la olan ilişkilerini yeniden gözden geçirmelerini istedi. Sedat, Mısır'ın savunmasını güçlendirdiğini söyleyerek, dost ülkelerin de yardımıyla tehdit altındaki ülkelere yardıma hazır olduklarını söyledi. Gözlemciler Sedat'ın "dost ülke" ile ABD'yi kastettiğini bildiriyorlar.
- Mısır Başbakanı Mustafa Halil de, "El Ahram" gazetesine verdiği demeçte, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a müdahalesinin Arap petrolleri için doğrudan bir tehlike oluşturduğunu belirtti.
- Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı Suud El Faysal, İslam ve Arap ülkeleri büyükelçileri ile Afganistan'daki gelişmeleri görüştü.

Toplantıya katılan diplomatik temsilciler de Rusya'nın Afganistan dan derhal geri çekilmesini istediler ve bu müdahalenin bütün İslam ülkelerini yaraladığını belirttiler.

- Merkezi Paris'te bulunan Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu Başkanı Daniel Meyer, 3 Ocakta yayınladığı bildiride, Afganistan a yapılan Sovyet müdahalesini kınadı.

GÖSTERİLER

- Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a müdahalesini kınamak için binlerce Hintli Sovyet konsolosluğu önünde gösteri yaptı. Göstericiler, Rusya'nın Afganistan'dan derhal çekilmesini, Hindistan-Rusya ilişkilerinin kesilmesini ve Moskova Olimpiyatlarının boykot edilmesini istediler.

Gösteri, "Hindistan İslam Hareketi" tarafından düzenlendi.

- Sovyetlerin Afganistan'ı işgalini protesto eden 5 bine yakın Sudanlı öğrenci başkent Hartum'da Rus Büyükelçiliği önünde bir gösteri yaparak Sovyet bayrağını yaktı. Göstericilerin Büyükelçilik binasına girmesi polis tarafından engellendi.

Topluluğa hitaben konuşan bir gösterici, SSCB Devlet Başkanı Leonid Brejnev'in İslam dünyasının düşmanı olduğunu belirtti.

GERİLLALARIN MÜCADELESİ

Sovyet işgaline karşı Müslüman gerillaların mücadelesi ülkenin çeşitli yörelerinde sürüyor.

Batılı muhabirlerin bildirdiğine göre, Rus askerlerinin en sıkı bir şekilde denetlediği Kabil ve çevresinde bile gerillalar yeni eylemlere giriştiler. Müslüman gerillalar, Kuzey Kabil'de iki Sovyet askeri konvoyuna bir askeri operasyon düzenlediler.

Bu arada ülkenin kuzey kısmında gerillaların Rus işgal askerlerini geri püskürttükleri bildirildi.

"Hizb-i İslami" örgütü sözcüsü de yaptığı açıklamada Afgan ordusunun bazı birlikleri ile Müslüman gerillaların son 48 saat içinde, Celalabad kentinde, Sovyet askerlerine karşı saldırıya geçtiklerini bildirdi. Sözcü, Afgan ordu birliklerinin gerillalara da katıldığını belirterek sadece Celalabad kentinde, 6 bin kişilik bir kuvvet oluşturduklarını, kent etrafında siper kazdıklarını ve halktan büyük destek aldıklarını kaydetti. Sözcü ayrıca, gerillaların şimdi tank ve zırhlı araçlara da sahip olduklarını söyledi.

İyi haber alan kaynak olararak tanınan İran ve Pakistan Radyoları Müslüman gerillalar ve Afgan ordu birliklerinin Rus işgalci güçlerine karşı bazı mevzilerde başarılar kazandığını bildiriyor. Rus işgalcilerine karşı direnişi sürdüren Herat kentinde askeri garnizon, kent halkı ve Müslüman gerillalar birlikte hareket ederek Rus saldırganlarına ağır kayıplar verdirdi. Ajanslar da bu çatışmalar sırasında en az 200 Rus askerinin savaş dışı bırakıldığını belirtiyor. Ancak Rus MİG'leri havadan üstünlüklerini sürdürüyor. Üç avcı-bombardıman uçağının düşürülmesine rağmen Rus jetleri Herat'ı bombardıman ediyor.

Kandahar kentinin ise bazı semtlerinin hala direndiği bildiriliyor. Üç günlük kuşatmadan sonra kentin büyük bir bölümü Rus işgalcilerinin denetimine girmişti.

Müslüman gerillaların güçlü olduğu Kunar, Nuristan ve Paktiya eyaletlerinde ise çatışmaların giderek yoğunlaştığı bildiriliyor. Bu arada Rusların Badakşan bölgesine havadan yeni birlikler indirdiği öğrenildi. Nuristan da ise Müslüman gerillalar 30 Rusu esir aldılar.

Başkent Kabil'de yoğun çatışmaların sona erdiği bildiriliyor. Ancak dün üç Rus askeri bıçaklanarak öldürüldü.

ZAHİR ŞAH DA İŞGALE KARŞI BİRLİK İSTİYOR

1973 yılında yeğeni Davud Han'ın gerçekleştirdiği bir darbe ile iktidardan uzaklaşan eski Afgan Kralı Zahir Şah, Afgan direniş örgütlerinin Rus işgaline karşı birlikte hareket etmesini istedi. Sürgünde yaşadığı Roma'dan bir mesaj yayınlayan Zahir Şah, bölgesel örgütlerin, Afgan ordusunun ve 5 büyük Müslüman gerilla teşkilatının Rus aserlerine karşı birlik içinde mücadele etmeleri gerektiğini belirtti.

Zengin dağdan aşırır, fakir düz yolda şaşırır

Köylerine baraj yapılan Aküzümlüler, zengin olacaklarına, borca girdiler

- Topraklarının metrekaresine 2,5-8 lira arasında değer konulan Aküzümlülerin buna karşılık ödedikleri mahkeme masrafı tam 900 bin lira Kısa bir süre köyden vazgeçen ağa Hatunoğlu da, baraj haberini alınca yeniden köye musallat oldu
- Bir yandan da baraj yapılacağını duyunca köye sahip çıkmaya çalışan ağa Hatunoğlu' nu mahkemeye veren Aküzümlüler, "Ağa düzenlediği tapuda sağını solunu şaşırınca, bizim köyü Sovyetlere dahil etti ama mahkeme sürüyor" diye dert yanıyorlar

HASAN YILDIZ(KARS)

Arsa spekülatörleri, tarlalarını yola göre çevirirler, küçük bir fabrika bile üç dönümlük tarlanın sahibini bir anda zengin ederken, Türk-Sovyet sınırında yapılan Arpaçay barajı Aküzüm köylülerinin dertlerine dert kattı.

Zengin dağdan aşırır, fakir düz yolda şaşırır misali, köyleri istimlak edilen Arpaçay köylüleri zengin olacaklarına şimdi mahkeme mahkeme dolaşıyorlar.

Topraklarının metre karesine 2.5 lira ile 8 lira verilen Aküzümlüler gerçek değerinde satılması için mahkemelerde davalar açtılar. Sürüp giden davalar sonuca erişeceğe benzemiyor.

Barajın, Aküzüm köylülerinin başına açtığı daha büyük dert ise kısa bir süre önce köy üzerinde bir hak iddia etmediğini söyleyen ağa Hatunoğlu'nun, baraj yapımını duyar duymaz tekrar köyün başına musallat olması.

Daha önce mahkeme huzurunda bu köyle her hangi bir ilişkisinin olmadığını, köy üzerinde her hangi bir hak iddia etmediğini söyleyen ağa Hatunoğlu, köy baraj yapımından dolayı istimlak edilince, istimlaktan gelecek paralara tek başına el koymak için köylüleri tekrar mahkemeye vermiş. Eskiden beri bu köyün yerlisi olan insanlar şimdi Hatunoğlu'nun köy topraklarını ellerinden alması halinde ne yapacaklarını düşünmektedir.

Köylülerin anlattığına göre, Hatunoğlu köy benimdir diye ileri sürdüğü tapu da köye uymamaktadır. Köyün doğusu Kars Çayı, batısı Bekler köyüdür. Ağa Hatunoğlu'nun tapusunda ise köyün doğusu ve kuzeyi Şoroklar ve Tumlar, batısı ise Kars Çayı olarak gösterilmektedir. Tapu bu köye uygulandığı zaman bu köyle bir ilgisinin kalmadığı apacık ortaya çıkar. Nitekim 21 Ocak 1976 tarih ve 16/76 nolu kararıyla Arpaçay Tapulama Komisyonu aldığı bir kararla, Hatunoğlu'nun bu köyle herhangi bir ilişkisinin olmadığını vurgulamış ve ağanın bu yöndeki itirazını ret etmiştir. Fakat bu karar usül yönünden temyiz mahkemesinde bozularak geri geliyor. Yeniden açılan mahkeme hâlâ sürüp gidiyor. Hatunoğlu 1945-1946 yıllarında elinde bulunan eski tapuları değiştirerek Cumhuriyet tapusuna çevirmiştir. Sovyetler Birliği'nin toprakları arasında kalan yerlere ait tapularını değiştirirken şimdi üzerinde hak iddia ettiği Aküzüm köyüne uygulamaya çalışmıştır. Buna rağmen bunu da başaramayan Hatunoğlu elinden geldiği bütün imkanlarını kullanarak köylüleri zor durumda bırakmaya ve böylece köye sahip çıkmaya çalışmaktadır.

Köy şu anda Hatunoğlu'yla mahkemede.450 dosya takibetmekte ve her dosya başına da avukatlara 2 bin lira ödemektedirler. Mahkeme masrafı, geliş gidiş parası ve diğer yan harcamalar dahil olmak üzere köylüler avukatlara toplam 900 bin lira para ödemektedirler. Bu yükün altından kalkamayan çok köylü de köyden göç etmiş durumda. Köy muhtarı 100 hanelik köyde şu anda sadece 50-60 hanenin kaldığını belirterek daha da göç edenlerin olacağını söylüyor.

Arpaçay Baraj inşaatı nedeniyle istimlak edilen Aküzüm köyü

Ve bu dertler arasında köyün ikinci azası Şair Samet Özkaya şiirler yazmaya koyulmuş.

●

Bir destanım vardır kendi köyüme,
Bahçelere su doluyor hele gel gel.
Hatunoğlu bize iftira etmiş,
Devlet baba el uzatmıyor hele gel gel.

Kış oldu mu bıyığımızı burarız.
Yaz oldu mu yeşillikte dururız.
Pancar tarlasına çapa vurarız.
Tarlalara su doluyor hele gel gel

Bizim bu köy, bu köylerden eyidür,
Çok mücevher insan doğdu böyüdü.
Aküzümse örnek köyüdü,
İstimlaka uğruyuk hele gel gel.

●

Aküzüm köyünün en yaşlılarından Rıza Aydın, gösterdiği tapuda köyü Sovyet sınırı içine sokan Ağa Hatunoğlu için "Bunun babası da böyleymiş" diyor. "Dokuzyüz yirmiikide muhtarlık yaptım, ismi bile duyulmazdı. Bunun babası askerde yüzbaşı mıymış neymiş, gittiği her yerde düzme tapu yaptırırmış."

K.Maraş davasında sanık avukatlarının Anayasaya aykırılık iddiası ciddi bulunmadı

● Mahkeme, Anayasaya aykırılık iddialarının davayı uzatmak ve mahkemeyi şaibe altında bırakmak için ileri sürüldüğünü belirtti

ADANA (ÖZEL)

BİR süre önce ara verilen Kahramanmaraş olayları davasına dün Adana Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde devam edildi. Mahkeme heyeti sanık avukatlarının Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi bulmadı.

Kahramanmaraş olayları davasının bir önceki duruşmasında sanık avukatları, Çetin Alaybeyoğlu, Ali Durmazoğlu, Hacı Bebekoğlu ve Yaşar Tanrıverdi 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Hakkındaki kanunun 40/2. maddesinin Anayasaya aykırı olduğunu belirterek, iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmasını istemişti.

Sanık avukatlarının bu talebini görüşen mahkeme heyeti, talebin ciddi olmadığını, çok sanıklı bir davada böyle bir talebin zaman kazanmaya ve mahkemeyi şaibe altında tutmaya yönelik olduğunu belirterek reddine karar verdi.

SANIK BAŞKA MADDEDEN YARGILANIRSA AYKIRILIK KALKACAK MI?

Diğer avukatlardan sanık Hüseyin Taşyürek'in vekili Avukat Hasan Fehmi Evliya'nın Türk Ceza Kanununun 149/3. maddesinin Anayasaya aykırı olduğu, bu nedenle sanığın başka bir maddeden yargılanması gerektiği şeklindeki talebi de reddedildi. Mahkeme heyeti talebin ret gerekçesinde şunları belirtti.

"Şayet sanık başka bir maddeden yargılansa, hüküm giyse veya beraat etse anılan maddenin Anayasaya aykırılığı ortadan kalkacak mı?"

HASAN BALCI UZUN SÜREDİR DURUŞMALARA GELMİYOR

Kahramanmaraş olayları davasının en önemli sanıklarından MHP yöneticisi Hasan Balcı'nın tutuklu olduğu halde uzun süredir mazeret beyan ederek duruşmalara gelmediği görüldü.

Öte yandan gıyabi tutuklu olarak yargılanan Meliha Kuşçuoğlu dünkü duruşmaya geldi. Kuşçuoğlu hakkındaki gıyabi tutuklama kararı vicahiye çevrildi. Böylece K.Maraş davasındaki tutuklu sanık sayısı 505 oldu.

Mahkeme heyeti daha sonra müdahil avukatların soruşturmanın derinleştirilmesi yolundaki talebini incelemeye başladı.

MTA' da yeni atamaları protesto eden 186 işçi gözaltına alındı

ANKARA (THA)

MTA'ya yapılan son atamaları protesto eden Dev-Maden-İş Sendikasına üye işçilerden 186'sı gözaltına alındı, ancak daha sonra 163'ü suçsuz görülerek serbest bırakıldı.

MTA'da dünka olaylar sırasında işe yeni alınan ve "işçi ilişkileri" bölümünde gorevli yaklaşık 20 kişi işçilerin dosyalarını indirip, bazı evrakları tahrip etmek istediler.

Dev-Maden-İş Sendikasından yapılan açıklamada da MTA kadrosunun son 15-20 gün içinde tepeden tırnağa değiştirildiği MHP yanlılarının işe alındığı ve çalışanlar arasında huzursuzluk yaratıldığı bildirildi.

THY Yönetim Kurulu Başkanlığına Ertuğrul Alper seçildi

İSTANBUL(THA)

TÜRK Hava Yolları Yönetim Kurulu üyeleri önceki gün yaptıkları toplantıda, Yönetim Kurulu Başkanlığına Genel Müdür Ertuğrul Alper'i seçtiler.

THY Yönetim Kurulu Başkanvekilliğine Abdullah Uraz, raportör üyeliğine de Uğur Gümüştekin seçildi.

MTTB Mehmet Akif gecesi düzenledi

MİLLİ Türk Talebe Birliği (MTTB) milli şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u Anma Gecesi düzenledi.

Konu ile ilgili olarak basına yapılan açıklamada, gecenin bugün Genel Merkez Konferans Salonunda yapılacağı belirtilerek "İstiklal Marşımızın okullarda bile okunamadığı, okutturulmadığı bir Türkiye'de, ecdadımıza her zaman saygılı bir neslin torunları olarak İstiklal şairi Mehmet Akif Ersoy'u, bu gece vesilesi ile bilinen ve bilinmeyen yönleri ile bir kere daha tanımış olacağız" dedi. Açıklamada milli ve manevi değerlerine bağlı üniversite gençliği olarak İstiklal Marşının haykırılmasıyla, vatan hainlerine gereken dersin verileceği de bildirildi.

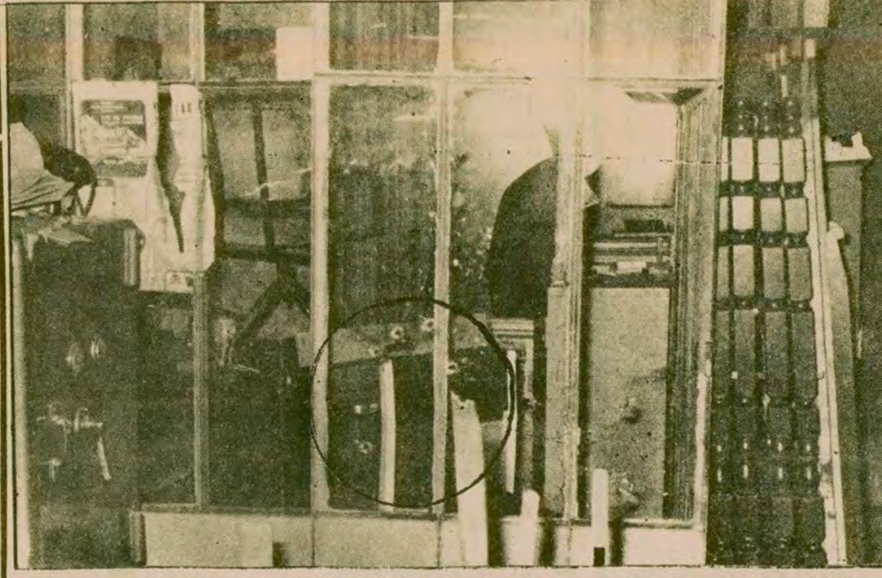
Numune Hastanesinde bir memur Başhekimin odasında dövüldü

ANKARA (ÖZEL)

Ankara Numune Hastanesinde çalışan Memurlar Derneği Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Bekir Öztürk, işyerinde MEM-DER bülteni dağıttığı için sivil polisler tarafından Başhekim Ali Rıza Ünal'ın odasında dövüldü.

MEM-DER Genel Başkanı Baki Özilhan dövme olayının bizzat Başhekim Ali Rıza Ünal'ın gözlerinin önünde meydana geldiğini belirterek, Bekir Öztürk'ün yasal bir bülteni dağıtırken dövülmesini protesto etti.

İstanbul' da 5 kişi öldürüldü

Hasanpaşa'da 2 kişinin öldürüldüğü halı, mobilya mağazasının yazıhane bölümü. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Zeytinburnu'nda sağ görüşlü Ticaret Lisesi öğrencisi, Kadıköy'de sol görüşlü mobilya dükkanı sahibi ve arkadaşı öldürüldü

Kadıköy, Hasanpaşa'da kimliği bilinmeyen 4 kişinin silahlı saldırısı sonucu, Erdoğan Coşkun ve Ali Sezek adlı sol görüşlü iki kişi öldürüldü.

Saat 20.30 sularında Erdoğan Coşkun'a ait Coşkun Ticaret adlı halı ve mobilya mağazasına gelen silahlı dört kişi mağazaya girerek, dipteki yazıhane bölümünde tavla oynamakta olan Erdoğan Coşkun ve arkadaşı Ali Sezek'i yaylım ateşine tuttular. Saldırganlar daha sonra 16 AV 256 plakalı gri renkli çalıntı olduğu sanılan bir Anadol otomobille olay yerinden kaçtılar. Emniyet yetkililerinin olay yerinde yaptığı aramada 14 adet uzun 9 mm. tabir edilen mermi çekirdeği bulundu.

Çeşitli yerlerinden vurularak ağır yaralanan Erdoğan Coşkun ve Ali Sezek, Nümune Hastanesine kaldırılırken yolda hayatlarını kaybettiler.

Mecidiyeköy'de işine gitmekte olan Profilo işçisi ve Maden-İş üyesi Mehmet Özdemir adlı bir işçi dün sabah saat 08.00 sıralarında silahlı üç kişinin saldırısı sonucu ağır yaralandı.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü yetkililerinden alınan bilgiye göre, Yenibosna Belediyesinde şoför olarak çalışan Zeytinburnu Akşam Ticaret Lisesi öğrencisi Cevat Karahan, önceki gece saat 23.20 sıralarında Bakırköy Yenibosna Bergama Sokakta evine giderken silahlı saldırıya uğradı. Ağır yaralanan Cevat Karahan kaldırıldığı Çapa Tıp Fakültesi Hastanesinde öldü.

Bakırköy Yenibosna'da da Cevat Karahan adlı bir lise öğrencisi kimlikleri belirlenemeyen kişilerin açtığı tabanca ateşi sonucu öldü.

Karagümrük'te dün saat 16.00 sıralarında Dörtler İşkembe Salonu önünde karşıt görüşlü iki grup silahlı çatışmaya girdi. Çatışma sırasında olay yerine gelen jandarma erleri, çatışmada elinde silahı bulunduğu ileri sürülen ve şoför olan Şerafettin Topuz'u vurarak ağır yaraladılar. Bu sırada şoförün yanında bulunan bir arkadaşının da elinden yaralandığı ancak kaçmayı başardığı öğrenildi. Ağır yaralanan Şerafettin Topuz'un üzerinde 7.65 çapında Astra marka bir tabanca bulunduğu bildirildi.

Olay sırasında çeşitli yerlerinden yaralanan üç kişinin, olayın araştırılması amacıyla gözaltına alındığı açıklandı.

Dün akşam Beşiktaş'ta da saat 22.00 sıralarında Yavuz Tamtürk adlı bir genç düzenlenen silahlı saldırı sonucu öldürüldü.

ADANA'DA

Milli Mensucat Fabrikası eski ortaklarından iş adamı ve MHP Adana İl Yönetim Kurulu üyesi Akın Özgür, dün sabah saat 09.25'te evinden işyerine gitmek üzere arabasına binerken silahlı saldırıya uğradı.

Silahlı saldırı sonucu ağır yaralanan Akın Özgür Adana Numune Hastanesine kaldırıldı.

İZMİR'DE

Tariş Üzüm İşletmesinde sağ görüşlü bir işçi bir münakaşa sonucu mesai arkadaşı tarafından öldürüldü.

Mehmet Özbek ile Tezcan Ak arasındaki tartışmanın kısa sürede silahlı kavgaya dönüşmesinden sonra, Mehmet Özbek aldığı beş kurşun yarası ile öldü.

BALIKESİR'DE

Adalet Partisi Savaştepe İlçe Başkanı Esin Doğan'ın otomobiline önceki gece kimliği belirlenemeyen kişilerce patlayıcı madde atıldı. Patlamada hasar meydana geldi.

MANİSA'DA

Manisa Belediye Meclisinin CHP'li üyesi Ceylan Aydoğan'ın evi ile bir CHP'linin otomobiline patlayıcı madde atıldı.

Şiddetli yağışlar can kaybına yol açtı

● Sel felaketi de pamuk işçilerini buldu: 35 işçi mahsur, 4 çocuk boğuldu

HABER MERKEZİ

Son günlerde etkisini sürdüren kötü hava koşulları ve yağışlar yurdun birçok bölgesinde etkisini gösterdi. Şiddetli yağışlar Aydın'da can kaybına yol açarken, Tarsus, Adana ve Akşehir'de de maddi zarara yol açtı.

AYDIN'DA

Aydın ve yöresinde üç gündür devam eden sağanak halindeki yağışlar Koçarlı ilçesi Çakırbeyli bucağı İbiovasını sular altında bıraktı. Yağışlar nedeniyle bir çiftlik sahibinin tarlasında 35 pamuk işçisi mahsur kaldı. Bir sandala alınarak kurtarılmaya çalışan dört kız çocuğu da sandalın devrilmesi sonucu boğuldu. Bir kadın işçi ise önce bir ağaca asılı kaldı sonra da kurtarıldı.

AKŞEHİR'DE

Önceki gece başlayan yoğun kar yağışı ve şiddetli fırtına, ilçe ve çevresinde hayatı büyük ölçüde felce uğrattı. İlçeyi il merkezine bağlayan karayolu kar yağışı nedeniyle kapandı. Saatte 90 kilometre hızla esen fırtına, yol açma çalışmalarını engelliyor.

TARSUS'TA

Adana'nın Tarsus ilçesinde de şiddetli yağışlar nedeniyle 10 mahalle ile Berdan Irmağı etrafındaki 70 bin dönüm buğday ekili alan, sular altında kaldı.

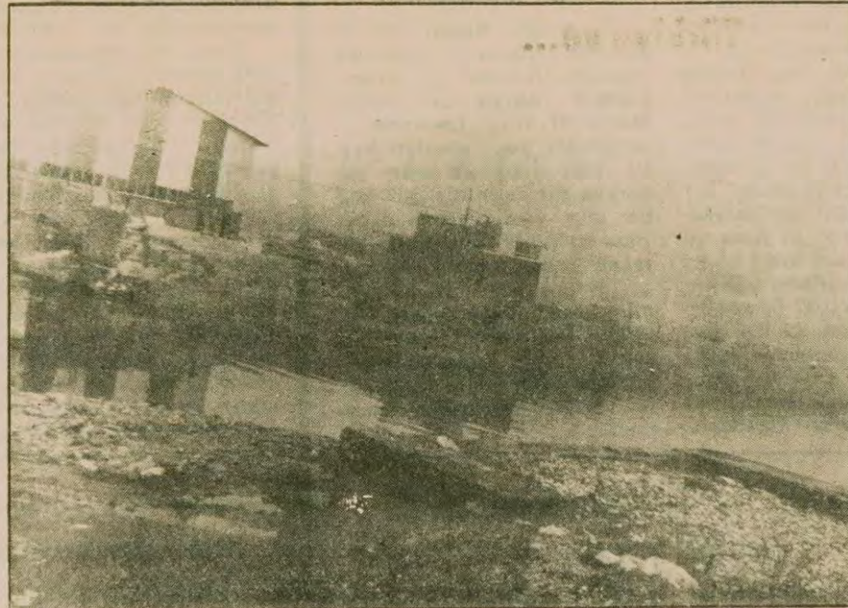
İZMİR'DE

İzmir'de yılbaşı gecesinden bu yana aralıksız devam eden sağanak yağmur, yaşamı felce uğrattı. Yüzlerce işyeri ve ev sular altında kaldı, elektrikler kesildi, ulaşım aksadı.

DUMANIYLA AĞAÇLARI BİLE KURUTAN FABRİKAYA BİR FİLTRE TAKTIRILAMADI

Fabrika dumanı içlerine işleyen Diliskelesi halkı, bu sorun yetmezmiş gibi alt yapılarını da kendileri yapıyorlar. Fotoğrafta su kanalı yapmak için çalışan işçiler görülüyor.

Bacasından etrafa duman kusan Çolakoğlu Fabrikası. Dumandan fabrika bile net görünmüyor.

Diliskelesi Köyü dumandan geçilmiyor

SEMRA ATALAY

"Çolakoğlu'ndan gelen dumanlar meyvalarımızda küf yapıyor. Ağaçların da kurumasına sebep oluyor. Meyvalarımız yetişmiyor. Yılda 1000 ton meyva veren yer bugün 20 ton bile çıkaramıyor. Üzüm bağları hepsi kurudu."

Kocaeli bölgesine bağlı olan Diliskelesi'nde 3 binden fazla insanın şikayetleri bunlar. Bütün sorunlarıyla terkedilmiş bir köy. Köy halkı kendi gücüne dayanarak bir şeyler yapmaya çalışıyor. Fakat maddi olanakları el vermediği için daha, büyük ve acil sorunlarını çözememişler.

FABRİKA DUMANI İÇE İŞLİYOR

Köy, fabrikalarla çevrilmiş. Fabrikaların pis artıkları derelere dökülerek halkın denizden yararlanmasına engel olmuş. Diliskelesi sakinleri çeşitli girişimlerde bulunmalarına rağmen hiç bir sonuç alamamışlar.

Gidip görüştüğümüz Diliskelesi sakinleri bize sorunlarını şöyle dile getirdiler:

"Çolakoğlu Fabrikası dumanlarını, Polisan Fabrikası reçine, tutkal, förmaldiyet ve melamin artıklarını, Atabey İlaç Fabrikası da pis artıklarını denize döküyorlar. Bunlar sağlığımıza büyük zararlar veriyor. Biz birkaç kez ikaz ettik, dilekçeler verdik. Buna rağmen bir sonuç elde edilemedi."

Çolakoğlu Fabrikasında çalışan bir işçi şöyle anlattı: "Dokuz senedir Çolakoğlu Fabrikasındaki işçilerin yüzde 80' inde akciğer lekelenmesi hastalığı vardır. Bende de akciğer lekelenmesi yaptı. İşçilerin sağlığı yönünden koruyucu önlem almıyorlar. Hastaneye gidiyoruz. Reçete vermekle geçiştiriyorlar"

Daha sonra yanımıza gelen köyün yerlisi bir yaşlı, 10 senedir Çolakoğlu'nun ve diğer fabrikaların dumanlarını yuttuğunu belirterek "Çok kereler kaymakamlığa ve bazı yetkililere şikayette bulunduk. Ha baca yapılacak, ha baca yapılacak, en kısa zamanda sorunlarınız bitecek dedilerse de üç senedir böyle bizi oyaladılar" dedi.

SORUNLAR BİR DEĞİL..

Bugüne kadar iki dersaneyle çocuklarını okutuyorlar. Bir ilkokulları var. 3 kilometreden çocuklar çamurlar içinden bu okula gelip gidiyorlar. İki ders sınıfları olduğu için, çok kalabalık olduklarından dolayı eğitimden de geri kalıyorlar.

Köyden ancak 100 ilkokul mezunu ortaokula gidebiliyor. Bunlardan üç veya beş kişi diploma alabiliyormuş. Nedeni de okul çok uzak olduğundan dolayı ulaşım sorunu öğrencilerin eğitim ve öğretimini büyük bir ölçüde etkiliyor. Konuştuğumuz bir köylü bize okul hakkında şunları söyledi.

"Okulumuz hükümetten hiç bir yardım görmüyor. Okul sorunumuz büyük bir sorun haline geldi. Burdan Hereke'ye giden öğrenciye en az 2 bin lira yol parası gidiyor. Her gün Diliskelesi'nden 100'e yakın öğrenci okula gitmekte. Ulaşımın olmaması okula gitmelerini engelliyor. Okul için 5 dönümlük bir yer ayırdık. Buna rağmen hiç bir yetkili gelip de uğraşmıyor" diyor.

Köy halkı su sorunlarını bize kuyu sularını içerek karşılayabildiklerini ancak bazı mahallelerde kuyu bulunmadığı için Gebze'den ve Yarımca'dan bir teneke suyu 8 liradan aldıklarını bunların da kuyu suyu olduğunu söylediler. Daha sonra bize 13 seneden beri Yarımca'dan su aldıklarını söyleyerek şöyle devam ettiler:

"Köy halkı birliği sağlayarak okul, cami, yol, su için uğraştık. Tam 30 binden fazla para harcadık. Şimdi de su kanalları yapıyoruz. İnşallah bu kireçli ve tazyikli sulardan kurtulacağız. Burda 101 seçmen var. Seçim zamanında her vaadlerde bulunuyorlar. İş ciddiye geldimi hepsi unutulup gidiyor" şeklinde sözlerini bitirdiler.

Diliskelesi halkı hükümetlerden umudu kesmiş artık. "Bugüne kadar okul, cami, yol, su için uğraştık. 30 binden fazla para harcadık. Ama şu fabrikaya filtre taktırmaya gücümüz yetmiyor" diyor.

Öğretmenleri Töb-Der direnişine katılan Akhisar Lisesi ile Endüstri Meslek Lisesi kapatıldı

AKHİSAR (AA)

Akhisar Lisesi ile Endüstri Meslek Lisesi Manisa Valiliğinin emri ile süresiz olarak kapatıldı.

Her iki okulun da, Töb-Der'in çağrısına uyarak Kahramanmaraş olaylarını protesto etmek amacıyla derslere girmeyen toplam 35 öğretmenin açığa alınmasıyla doğan öğretmen yetersizliğinden kapatıldığı da bildirildi.

Yetkililer, Akhisar Lisesi ile Endüstri Meslek Lisesine önümüzdeki hafta içinde yeni tayinler yapılabileceğini ifade ettiler.

Trabzon yurdunda dinamit fitili fünye ve tabanca ele geçirildi

İSTANBUL (AA)

İSTANBUL Fındıkzade'deki komandoların karargahı olarak bilinen Trabzon Öğrenci Yurdunda önceki gece güvenlik kuvvetlerince yapılan aramada üç tabanca 21 mermi, 19 molotof kokteyli, 30 metre dinamit fitili ve 100 fünye ele geçirildi. 55 kişi gözaltına alındı.

açıkça — DOĞAN YURDAKUL

Post

Bir gazetenin başlığına göre Ruslar Afganistan'a postu iyice sermiş.

Endişeye mahal yok!

İstediği kadar sersin, o postun üstüne kolay kolay oturamaz. Çünkü Afganistan'ın arazisi sivri kayalıklardan oluşan çok engebeli bir arazidir!

* * *

Ruslar, Afganistan parası olan rupi'yi kaldırıp yerine ruble'yi geçirmişler.

Bu da "parasal enternasyonalizm" midir dersiniz?

Artık Moskovacılar bu durumu izah etmek için nasıl bir terminoloji uydururlar bilemeyiz. Ama Afgan para birimini rubleye çevirmelerine şöyle bir gerekçe bulmuşlar: "Piyasadaki Afgan paraları gerillaların eline geçerse, kullanılma imkanı olmasın"

Bu yüzden Ruslar bankalardaki bütün hesapları dondurmuşlar. Para çekmek isteyenlerin paralarını ruble olarak ödüyorlarmış.

Buyrun, güle güle kullanın, bozdurun bozdurun harcayın demeyi de ihmal etmiyorlarmış!

Bugüne kadar hangi halkın elinden parası alınmış da, mücadelesi önlenebilmiş? Rupiler Brejnev'deyse, tarifesi de Afgan halkında. Üretimi halk yaptığına göre, o üretim ile karnını doyurmanın da, mücadele etmenin de yolunu bulur. Brejnev ile Karmel de bankalardan topladıkları rupileri pişirip pişirip yerler!

Geçmişte Amerikan işgalleri zamanında, kukla yönetimlerin hiç değilse bir de kukla orduları bulunurdu. Ama Afganistan'daki Rus kuklası Karmel'in bir kukla ordusu bile yok. Bütün ordu birlikleri komutanları ile beraber halkın safına geçiyorlar. Karmel de kukla ordu olarak Rus ordusunu kullanıyor. Hatta Karmel'in trafik polisi bile kalmamış ki, Kabil'deki trafiği de Rus askerleri idare ediyormuş!

Taraki kukla ordusunun subaylarını zaman zaman toplar: onlara şöyle nutuklar çekerdi: "Afganistan yoksul bir ülkedir. Bu yüzden bir işçi sınıfı, proletaryası yoktur. Bizim proleterlerimiz sizlersiniz. Göreyim sizi."

Şimdi Karmel ne yapacak? Onun subaylardan oluşan bir proletaryası bile kalmadı. Kimbilir, belki de hummalı bir şekilde Rusça öğrenmeye başlamıştır. Rus ordusunun subaylarına aynı nutukları çekebilmek, onlara "Bizim proleterlerimiz sizlersiniz" diyebilmek için!

* * *

Bütün dünya Moskova Olimpiyatlarını boykot ederse ne olacak?

Herhalde Brejnev ve sürekası tek başlarına olimpiyat yapacak.

Örneğin efendilerle uşaklar arasında yarışlar ve maçlar.

Yeterince uşak bulunamadığı için bu maçlar herhalde tek kale oynanır. Kaleye de Karmel, İ. Bilen ve Kastro gibi biri geçirilir.

Buna rağmen efendiler galip gelemezse, onlara ofsayttan bir gol kazandırılır. Sonuç olarak yine Brejnev'in şampiyonluğu ilan edilir.

Kısacası Rusların Afganistan'a sermek istedikleri posttan post olmaz.

Olsa olsa onların Afganistan'da postları serilir.

TİKP Sakarya il yöneticisi Bilekli, silahlı saldırıya uğradı

SAKARYA (ÖZEL)

Türkiye İşçi Köylü Partisi (TİKP) Sakarya İl yöneticilerinden Hüseyin Bilekli silahlı üç kişinin saldırısına uğradı.

2 Ocak günü saat 22.00 sıralarında, Kurtuluş Mahallesinde Ford marka, lambaları söndürülmüş, beyaz renkli bir otomobil tarafından takip edilen Bilekli, arabadan inen silahlı kişilerin saldırısına uğradı. Hüseyin Bilekli bir ara sokağa girerek, yol kenarındaki kamyonun altına gizlendi.

Olay üzerine TİKP Sakarya İl Yönetimi Valiliğe yazılı başvuruda bulunarak, parti yöneticilerinin can güvenliğinin sağlanmasını istedi.

Karaca, Uygur ve Çelik'in sergileri üzerine

Prof. Dr. Türkkaya Ataöv ile bir söyleşi

Başkentte 1979 yılında açılan üç sergi yeni yıla da sarkarak izleyicilerin beğenisine sunulmaya devam ediyor. Üç ayrı serginin sanatçıları Galeri Artisan'da Duran Karaca, Evren Galeri'de Burhan Uygur ve Leonardo Galeri'de Müfit Çelik hakkında Türk resmi üstüne özgün araştırmaları olan Prof. Dr. Türkkaya Ataöv ile bir görüşme yaptık. Aşağıda bu söyleşiyi yayınlıyoruz.

PROF. DR. TÜRKKAYA ATAÖV

Mehmet Yeşil

Soru: Sayın Ataöv, Ankara'da Artisan, Evren ve Leonardo galerilerinde yapıtlarını sunan üç sanatçımızla ilgili bize neler söyleyebilirsiniz?

"Karaca Çukurova'yı plastik yönden önümüze serer"

T. Ataöv: Üçünün içinde en iyisi olan Duran Karaca için, Çukurova'nın "pamuk kültürünü", o yörenin budun betimini, eski deyimle etnografyasını zenginleştiren, onu plastik yönden önümüze seren sanatçı diye özetleyebilirim. Bu sanatçımızın özelliklerini ve yeni sergisindeki atılımını sütunların el verdiği ölçüde ayrıntılı olarak değerlendirmek zorundayız. Burhan Uygur bizi yaşamın acımasız yanlarından tutuyor. Köşe başlarındaki çelişkilerin karanlık yüzlerini vurguluyor. Cihat Burak'ın aynı çelişkinin öteki yüzünü önümüze getirmesi gibi. Ondaki bilinçaltı karmaşıklığından çok bizi insan. eden, sorumluluklarımızı hatırlatan kaygılardır. Burhan iyi incelenmeli, daha önceki yılların üstündeki etkisi iyi değerlendirilmelidir. Üçüncü ressam Müfit Çelik duygulu bir suluboya ustasıdır, yetenekli bir gençtir. "Yaşam sevinci" ağır basıyor denebilir.

Soru: Duran Karaca için bizim insanımızı, bizim toprağımızı veren sanatçılarımızın önünde geliyor diyebilir miyiz.

T. Ataöv: Doğup büyüdüğü Çukurova yöresinin tarıma yararlı üretim ve emeğini plastik açıdan gittikçe zenginleştiren, tarlaları, tepeleri, çiçekleri ve keçileriyle, o yörenin insanını göçeden ve konaklayan, ekmek atan ve süt sağan kişileriyle çizen olağanüstü bir sanatçımızdır. İlk bakışta Anadolu'yu çiziyorum diye "Halay Çeken Kadınları" yapması dikkati çekiyor. Çadırlı yörük aşiretleri, hatta son sergisinde iki örneğini verdiği Seyhan Kuşları daha gerçekçidir. Halay çekenlerden Duran Karaca'nın çevresindeki yaşamı temsil ettiği doğru. Bu yorumlarıyla Türk resmine yeni kan getirenlerden olduğu da haklı olarak söylenebilir. Ova, ekin, göç ve keçinin ardında toplumsal yapımız, onun çelişkileri açık açık var mı, yok mu diye sorulabilir belki de. Ama söyleşi biçiminde kendine özgü olmak sanatçının hakkıdır. Sanatçı kalkıp da "Yükün Üstündekiler" tablosunda ya da "Ekmek Atan Kadınlar" da insan emeğinin ezildiğini de pekala sergilemekte olduğunu savunursa, bunu bir anlatım biçimi olarak kabul etmek zorundayız. Kanımızca Duran Karaca da zaten, resimsel dil denen şeyden bunu anlıyor. Resim kendi başına bir iş. Bir anlatım biçimi var. Karaca çevresinde bağlı, aktarmacı olmayan sahtecilikten uzak, düşsel de değil. Hele bu kezki sergisinde renkçi bir anlatım da var. Karaca'da düzey her zaman sürekli bir leke hareketine sahne olmuştu. Ama bu seferki, gerçekten soluk kesici Sergi herhalde yılbaşı telaşından ötürü hakettiği ilgiyi görmedi. Oysa ben iki kez gördüm; aklım o renklerde kaldı.

Soru: Aynı konuya yaklaşımdaki kişisel tavır farkı Burhan Uygur'la karşılaştırınca daha belirgin olmuyor mu?

"Uygur, karanlıklar içinde büyük çelişkileri yansıtıyor"

T. Ataöv: Çok yerinde bir hatırlatma... Burhan Uygur Seyhan'dan Çukurova'dan değil. Ama ondan da nasipsiz kadın ve çocukların bizde en azından tedirginlik uyandıran buruk yaşamları var. Burhan çaresizlikleri tatmış bir Tirebolu'ludur. Ama onun konuları bir anlamda yerel, fakat daha çok evrensel boyutlara açılır. Deforme edilmiş figürler saydam renkler arasında yeralıyor. Karanlıklar içinde büyük çelişkileri yansıtıyor. Burhan umutlu değil gibi görünüyor. Toplumumuza anarşi olmadığı zamanlarda bile bir anlamda şiddet egemendir. Şiddeti sürdürmek için anarşiye gerek görmüyorlardı, o kadar. Burhan bu şiddetin oldum olasıya varlığını çok iyi bilmiş, çok iyi kavramıştır. Lüks içinde olanlara yaşamın öteki yüzünü hep gösteregelmişti. Onlar da şimdi görür oldular. Burhan'ın sanatçı olarak başarısının bir gizi de bunda. Burhan Uygur hakkında iyi bir kitap gerekir. Ancak bazılarımız eleştiri resimlerinde umut da arayacaklardır.

Soru: En genci Müfit Çelik. Onun hakkında görüşlerinizi de rica edelim:

"Çelik, yaşamı iyi yönde görmek isteyen, ince ruhlu bir ressam"

T. Ataöv: Resim dalında şimdilik yalnızca suluboya yapıyor. Yaşamı iyi yönde görmek isteyen ince ruhlu, maharetli biri. Leonardo'da sergilenen yapıtlarından başka, onu suluboya resim yaparken hiç izlediniz mi? Hiç bir leke yanlış yerde değil. Bazı seyirciler suluboyaya gereken önemi vermiyorlar.

Acaba bu resim biçimini yağlıboyaya oranla "sulu"mu buluyorlar? Oysa çizen ve boya kullanan bakımından değişen bir şey yok. Müfit Çelik de dikkatle izlenmeli.

Duran Karaca'nın tablolarından biri

HAFTANIN FİLMLERİ - Nezih Coş

Senaryo kısırlığı

FIRAT

Yönetmen: Melih Gülgen/Senaryo: Osman Seden/ Görüntüler: Mustafa Yılmaz/Oyuncular: Kadir İnanır, Perihan Savaş, Eşref Kolçak, Ahmet Mekin, Fırat Gülgen, Osman Seden/Gülgen Film (1979) yapımı/ VENÜS, İNCİ, ATLANTİK, YENİ OCAK, MISTIK, KÖŞK, İSTANBUL ve ARI'da.

"Fırat" Yeşilçam sinemasındaki genel kısırlığın temelinin senaryoda olduğunu düşündürtüyor bir kez daha. Bu öylesine önemli bir sorun ki, Yeşilçam filmlerinin dünya çapındaki kendine özgü standartlarını belirliyor. Birbirine az çok benzer öykülere dayalı senaryolar, tiplerin klişeleşmesine yol açıyor. Senaryolarda, yaşamın, gerçekliğin çeşitli ayrıntılarıyla yansıtılıp çözümlenmesinden çok, belli alışılmış kahramanların fotoroman türü yüzeyde öykülerinin anlatılmasının yeterli görülmesi, bu klişeleşmeyi, bu yüzeyselliği kaçınılmaz olarak ortaya çıkarıyor.

Melih Gülgen'in önceki tüm filmleri gibi "Fırat"da da Yeşilçam'ın alışılmış tip ve öykü kalıpları her şeye damgasını basıyor. Bir kiralık katilin öldürmekle görevlendirildiği kızla duygusal ilişki kurmasını, sevgiyi keşfetmesini anlatıyor film. Çevresinin değerlerinden kopamayan, sevgiden yoksun, yalnız kiralık katilin ya da gangster dramı, Yılmaz Güney'in "Bir Çirkin Adam" (1969) ve "Umutsuzlar" (1979) ından beri ufak tefek değişikliklerle defalarca işlendi. Osman Seden'in "Fırat" senaryosu özellikle kişilerin ve çevrelerinin ele alınışı yönünden pek yeni bir şey getirmiyor. Yönetmen Gülgen, Mustafa Yılmaz'ın başarılı travelling'leriyle (paralel kaydırma) dikkati çeken hareketli, ustalıklı kamerasının da yardımıyla öyküyü rahat bir dille sinemalaştırıyor. Ama ne yeraltı dünyası, ne kiralık katilin çizilişi, ne de gönül ilişkisi yeni şeyler değil yerli film seyircisi için. Tipler aynı, dramları aynı, öykünün sonu yine farklı değil. Oynanışta da tiplerin klişeleşmesinin sonucu olarak yeni bir özellik yok. Üstelik yönetmenin yakın planlara fazlaca başvurması öyküye gözyaşartıcılık niteliği de kazandırıyor. Tıp mezunu genç kızla kiralık katilin ilişkisinin gerçekçi ve inandırıcı bir yönü de yok. Bütünüyle yapaylık içinde, düzmece ve özentili bir öykü bu.

Osman Seden, Yeşilçam'ın standartlarına kolayca uyan senaryosuna toprak ağılığına karşı bir bildiri de getirmek istemiş. "Fırat"ı benzerlerinden ayıran tek yönü bu. Genç kız büyük bir toprak ağasının kızı. Akrabaları miras yüzünden onu öldürmek istiyorlar. Kız ise babasından kalan tüm toprakları köylülere, tüm parayı da çalıştığı bakımevindeki kimsesiz çocuklar için vakıfa bırakmak amacında. Katil Fırat'ın genç kıza yakınlığı onu dolaylı olarak da "kötülere" karşı çıkmaya zorluyor. Tabii silahlar patlıyor, vb. Seden'in bu bildirisini de, onun sunuluşunu ve çözümünü de ciddiye alabilmeye olanak yok. Bildiri, şematik, alışılmış kiralık katil öyküsü içinde yama gibi kalıyor.

"Fırat" film yapma zorunluğundan ötürü yapılmış bir "meslek filmi" olmayı aşamıyor.

Nantes'da "Üç Kıtanın Sineması" şenliği yapıldı

Fransa'nın tarihi kentlerinden Nantes'da aralık ayının ilk yarısında "Üç kıtanın Sineması" konulu bir uluslararası film şenliği gerçekleştirildi.

Nantes Belediyesi ile Paris Sinematekinin işbirliği sonucu yapılan şenlikte Asya, Afrika ve Latin Amerika'dan onlarca film gösterildi. Sinema oyuncusu Anna Karina, New York Film Festivali 2. Başkanı Richard Roud ve zenci sinemacı Melvyn Van Pebbles' in oluşturdukları bir jüri tarafından şenliğin en iyi filmi olarak Mali'den Süleyman Sisse'nin "Baara"sı ödüllendirildi. Önceki yıl Kartaca Şenliğinde az farkla büyük ödülü kaçıran bu film, kente giden genç bir köylünün, bu yeni dünyayı keşfetmesini ve özellikle yeni oluşan işçi sınıfıyla yüzyüze gelişini konu ediniyor.

Şenlikte Carlos Diegues'in "Chuvas de Varao" (Brezilya, 1978) ve Jocelyn Saab'in "Beyrut Mektubu" (1978) gibi filmlerin büyük ilgi gördüğü öğrenildi.

Nantes Şenliğinde ABD'li zenci sinemacılar üzerine de bir toplu gösteri ve Mısırlı tanınmış yönetmen Salah Ebu Sayf üzerine bir toplu gösteri de yer aldı.

Ünlü Fransız sinema dergisi "Ecran" kapandı

Sekiz yıldan beri Fransa'da ve dünyanın öbür ülkelerinde sinema aktüalitesinin izlenmesi konusunda bir başvurma dergisi olarak ilgi gören "Ecran" adlı sinema dergisi 1980'de çıkmayacağını açıkladı.

Derginin son sayısında Henry Moret'nin yazdığı açıklama yazısında Ecran yazarlarının bundan böyle Fransa'nın en çok satan aylık sinema dergisi "La Revue Du Cinéma Image et Son" da yazacakları belirtildi. Bu derginin baskı rakamının 33 bin 900 olduğu bildiriliyor.

"Ecran", Fransa'da "Image et Son" ve "Cinema 79"dan sonra tiraj bakımından üçüncü sırada gelen bir sinema dergisiydi.

Ödüller...Ödüller...

● New York Film Eleştirmenleri Birliği 1979 yılının en iyi ABD filmi olarak Robert Benton'un "Kramer vs. Kramer" ini seçti. Bu filmdeki oyunuyla Dustin Hoffman 'en iyi erkek oyuncu", "Norma Rae" filmindeki rolüyle Sally Field "en iyi kadın oyuncu", "Manhattan" filmiyle Woody Allen de "en iyi yönetmen" seçildi. En iyi yabancı film olarak Ermanno Olmi'nin Cannes birincisi filmi "Nalın Ağacı" ödüllendirildi.

● Fransa'da 1979 Louis Delluc film ödülü bir uzun çizgi filme verildi. Paul Grimault'nun "Kral ve Kuş "(Le Roi et l' Oiseau) adlı bu filminin senaryosu ünlü ozan-sinemacı Jacques Prevert'e ait. Grimault, daha önce "L' Epouvantail", "Le Petit Soldat", "La Bergère et le Ramoneur" gibi filmlerle kendinden söz ettirmiş bir çizgi filmci.

Tartışmalar nasıl başladı?

1980 Moskova Olimpiyatlarının boykot edilip edilmemesi yolunda başlatılan tartışma Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgaliyle birlikte yeni gelişmelere sahne oluyor."

İşgalin arkasından Londra ve Brüksel'de toplanan NATO ülkeleri durumu şiddetle protesto ederek ülkeleri haziran ayında yapılacak Moskova Olimpiyatlarına katılmamaya çağırdılar. Ancak bir süre sonra bazı ülkelerin olimpiyat komiteleri "Olimpiyatlara siyaset karıştırılamaz" fikrini savunarak, boykot eğilimine karşı çıktılar. ABD Olimpiyat Komitesi ise bu konuda henüz bir açıklama yapmamayı tercih ediyor.

Moskova Olimpiyatlarının boykot edilip edilmemesi tartışılıyor

Spor yazarı Ergun Hiçyılmaz:

"Spor savaşa karşı yumruk olmalıdır"

● Her geçen gün yeni silahlar kullanılıyor... Bir ülke işgal ediliyor...

● Olimpiyatlar barışın, dostluğun ortaya konduğu en görkemli alanlardır

● Böyle bir ortamda olimpiyat afişlerinin asılmasını yalancılık olarak nitelendiriyorum...

İSTANBUL (ÖZEL)

Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgal etmesine bağlı olarak dünya kamuoyunda Moskova Olimpiyat Oyunlarının boykot edilip edilmemesi tartışılıyor. 1936 Olimpiyat Oyunları öncesinde bile bugünkü kadar güçlü bir tartışma yapılmamıştı.

Ülkemizde ise Olimpiyat Oyunları konusunda tartışmalar henüz yeni yeni başlıyor. Spor Yazarı Ergun HİÇYILMAZ 1980 Olimpiyat Oyunları hakkında görüşlerini açıklarken "Spor savaşa karşı bir yumruk olmalıdır " diyor.

Öncelikle sporun nasıl anlaşılması gerektiği konusu üzerinde duran Hiçyılmaz, "Spor, dünya ülkelerini birbirlerine yaklaştıran din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin tüm insanların dostluğunu sağlayan bir öze sahiptir. Olimpiyatlar bu anlamı vermekten de öteye barışın, dostluğun ortaya konduğu en görkemli alanlardır " şeklinde konuşuyor.

Ülkelerin bu alanda yarışıp yarışmamalarının kendi çizecekleri bir politika olduğunu belirten Ergun Hiçyılmaz, sporun çok etkili bir silah olduğunu, hatta en etkili silah olduğunu belirtiyor. Hiçyılmaz konuşmasını şöyle sürdürüyor: "Napalm bombaları ile insanların öldürüldüğü, açlık ve sefaletin kol gezdiği bir dünyada durmadan barış güvercinleri uçuruluyor, barış için olimpiyatlar düzenleniyor. Halbuki spor, her zaman savaşa karşı barışı sağlamak için bir yumruk olmalıdır.

"Her geçen gün yeni yeni silahlar kullanılıyor. Bir ülke işgal ediliyor... Böyle bir ortamda olimpiyat afişlerinin asılmasını yalancılık olarak nitelendiriyorum. İnsanlık bu yalan gerçeği anladığı zaman barışı yaşatacaktır."

SEDAT ÜRETEN

Spor ve politika

Öncelikle sporun gerçek amacının ne olduğunu belirlememiz gerekiyor. Spor, insanların ruhsal ve bedensel yönden sağlıklı bir gelişim içinde olmalarını gerçekleştirir. Temelde yatan amaç ve varılmak istenen sonuç budur.. Spor çalışmaları bunu sağlar ve sağlamalıdır.

Ancak görülmektedir ki, ekonomik yönden güçlü ülkelerin, büyük uluslararası spor organizasyonlarından politik çıkarları doğrultusunda yararlanma eğiliminde oldukları açık bir şekilde ortaya çıkmıştır. Hatta sporu ciddiye almayan politikacılar bile zamanla onun geniş kitlelerin dikkatini üzerine toplayabilme gücünü kavrayıp, bundan yararlanarak diplomatik alandaki taktik ve stratejilerini gizleme yoluna gitmektedirler. Bunun örneklerini minimum alanda kulüplerin faaliyetlerinde görebildiğimiz gibi, maksimum alanda da büyük uluslararası spor organizasyonlarında görmek mümkündür. Örneğin, büyük yatırımlarla kurulan bir müessese kulübü, kendince başarılı olan bu halkla ilişkiler faaliyeti sonucunda spor kamuoyuna ve dolayısı ile geniş kitlelere şirin görünebilmektedir. Gençlik kulüplerinin içine düşeceği sorunları umursamayan müessese kulüpleri nasıl ki bu taktikle amaçlarını gerçekleştirebiliyorlarsa, büyük harcama gücüne sahip ülkeler de gönüllü olarak üstlendikleri büyük uluslararası spor organizasyonları aracılığı ile aynı amaca ulaşabilmektedirler.

Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler böylesine büyük organizasyonları üstlenmek için ortaya çıkamadıklarından, olimpiyat oyunları ile dünya kupaları sadece ve sadece ekonomik yönden güçlü ülkeler tarafından düzenlenebilmektedir. Buna göre dünya kupaları ile olimpiyat oyunlarının önünde spor, arkasında ise politik amaç yer almaktadır, Ancak politik amaçlar doğrudan doğruya spordan değil, sporun en geniş ve en büyük organizasyonları olan olimpiyat oyunları ve dünya kupalarından yararlanmaktadır. Başlangıçta sporun amacından hareket ederek düzenlenen bu büyük organizasyonlar, günümüze kadar çıkan örneklerinden görülmüştür ki, artık iyiden iyiye politik amaçlara hizmet etmektedir.

Denilebilir ki, ruhsal ve bedensel gelişimi sağlamak amacından doğan spor, en büyük uluslararası organizasyonlardan biri olan Olimpiyatlar aracılığı ile politikaya alet edilmektedir. Burada esas olan sporun amacıdır ama, görülmektedir ki barış sembolü taşıyan olimpiyat oyunları artık sporun amacından uzak amaçlara hizmet etmektedir. Bu şekilde uygulanmasına devam edildiği sürece de aynı amaçlara hizmet edeceği bellidir ve herkesçe bilinmektedir. Aynı uygulamayı sürdürüp, aynı tartışmaları gündeme getirmek spora çok şey kaybettirmektedir.

O halde, politikaya alet edilmek istenen bu büyük organizasyonları düzenleyen uluslararası komiteler, (ki şu anda söz konusu olan Uluslararası Olimpiyat Komitesidir) konuyu daha önemli bir açıdan değerlendirerek, bu organizasyonları sürdürüp sürdürmemek konusunda kesin karar almalıdırlar. Başlangıçta bu organizasyonların kaldırılması görüşüne karşı çıkanlar olabilir. Ancak hatırlanmasında yarar vardır ki ne Olimpiyat Oyunları ne de Dünya Kupaları, spor ile beraber doğmamışlardır. SPORUN AMACI, bu organizasyonların mevcut koşullarla sürdürülmesinden önde gelmektedir. Bunu gözönüne alarak konuyu değerlendirmek daha olumlu sonuçlar verecektir.

Gerekiyorsa, ki öyledir, Olimpiyat Oyunlarına son verilip, politikaya alet edilme olasılığı uzak yeni bir uluslararası organizasyon düzenlenebilir. Hem belki böylelikle, son yıllarda unutulmak üzere olan sporun gerçek amacına yeniden dönmek imkanı da yaratılmış olur.

Ertuğrul Dilek:

"Futbolcuların sınava girecek olması sporumuzda bir atılımdır"

ÖZTEKİN ERDAĞI

Profesyonel futbolcuların sezon başında oyun kuralları ile ilgili bir sınavdan geçirileceğinin açıklanması üzerine bunun yerinde bir karar olduğunu belirten eski uluslararası hakemimiz Ertuğrul Dilek, "Futbolcularımızın sınava girecek olması sporumuzda bir atılımdır" dedi.

Böyle bir uygulamanın futbolcuların gereksiz itirazını ve oyundan atılmalarını önleyeceğini ifade eden Ertuğrul Dilek görüşlerini şöyle açıkladı: "Avrupa'daki bu uygulamayı Türkiye'ye getirirken ilk önce düşük baraj puanı koyup her yıl yükselterek yüzde yüz duruma getirmek gerekir. Çünkü baraj puanı yüksek olursa takılan da çok olacaktır. Eski hakemler olarak arzu eden kulüplere yardıma hazırız. Böylelikle futbolcuların oyun kurallarını hakemlerin verdikleri kararlardan öğrenmeleri esası geride kalacaktır. Hakem hocaları ve hakemlerin denetiminde bunun gelecek yıl amatörlere de uygulanması iyi olur."

Sansür

Moskova Olimpiyatlarına gidecek olan spor muhabirlerinin sokaktaki insanlarla röportaj yapmaları yasaklanmış.

— Ne yapmaları gerektiğini de söyleselerdi, iyi ederlerdi.

Türkiye Kulüplerarası boks Şampiyonası sürüyor

2 gündür Sarıyer Mersinli Ahmet Tesislerinde sürmekte olan Türkiye Kulüplerarası Boks Şampiyonası yarın yapılacak final müsabakaları ile sona erecek.

Hentbolda geçen hafta

İstanbul Hentbol Liginde geçtiğimiz hafta Taçspor ile oynadığı önemli karşılaşmanın ilk yarısını 5-8 yenik kapatmasına rağmen güçlü rakibini maçın sonunda 16-13 yenilgiye uğratmayı başaran İTÜ, şampiyonluk yolunda önemli bir engeli geçerek iddiasını kuvvetlendirdi. Pertevniyal maçından mutlak galibiyet bekleyerek şampiyonlukta tek rakip olarak Beşiktaş'ı gören İTÜ'lüler, şimdi Beşiktaş maçının hazırlıklarını yapıyorlar.

Alibeyköyspor da ilk yarısını 10-11 yenik kapattığı maçta, Demirspor'u 24-20 mağlup ederken alkış topladı.

Öte yandan geçen hafta oynanan karşılaşmalara çıkmayan İstanbulspor'un da ligden çıkartılması ile ikinci lige düşen takımlar belli oldu. Yüksek Denizcilik Okulu ve İstanbulspor,

Haftanın görünüşü:
Haftanın maçı: İTÜ- Taçspor
Haftanın takımı: İTÜ
Haftanın oyuncusu: Kayhan (İTÜ).
Haftanın karması: Yüksel (İTÜ)- Kayhan (İTÜ), Birkan (İTÜ) Cengiz (Taçspor), Kemal (Taçspor), Aydın (Beşiktaş), İdris (Alibeyköy)

PUAN DURUMU

TAKIMLAR	O	G	B	M	A	Y	P
Beşiktaş	3	3	-	-	111	22	6
İTÜ	3	3	-	-	99	29	6
Pertevniyal	2	2	-	-	45	35	4
Bağlarbaşı	3	2	-	1	24	41	4
Demirspor	3	1	-	2	59	55	2
Taçspor	2	1	-	1	17	16	2
Alibeyköyspor	3	1	-	2	42	96	2
Ferahspor	3	-	-	3	25	91	-
Ümraniye	1	-	-	1	-	4	-2
Sarıyer	3	-	-	3	31	64	-2

Basketbolda bugün

Yenişehir İ.B.Karşıyaka ile oynuyor

Türkiye deplasmanlı basketbol ligine bugün Ankara ve İstanbul'da oynanacak karşılaşmalarla devam edilirken günün önemli maçında Yenişehir I.B. ile Karşıyaka mücadele edecekler. Sonuç şampiyonluk mücadelesi açısından önem taşıyor. Saat 16.00'da Ankara Atatürk Spor Sarayında başlayacak olan bu karşılaşmanın dışında oynanacak diğer müsabakaların programı ise şöyle:

Atatürk Spor Sarayı:
13.00 MTA – ODTÜ
14.30 Ormanspor – Mülkiye
İstanbul Spor ve Sergi Sarayı
14.30 Galatasaray – Eczacıbaşı,
16.00 İTÜ – DSİ Spor.

Voleybolda bugün

2 erteleme maçı var

Türkiye deplasmanlı voleybol liginin ilk yarısına dahil iki erteleme maçı bugün oynanıyor. Müsabakaların programı şöyle:

Ankara Selim Sırrı Tarcan Spor Salonu:
13.30 SSK – B.Boronkay,
Mersin Edip Buran Spor Salonu:
13.30 Güney Sanayi – Eczacıbaşı.

Hentbolda bugün

Alibeyköy-Bağlarbaşı

İSTANBUL

İstanbul hentbol ligine bugün Bağlarbaşı A Salonunda oynanacak iki karşılaşma ile devam edilecek. Taçsporun Ümraniye karşısında kolay galip gelmesi beklenirken Alibeyköy ile Bağlarbaşı arasındaki müsabakanın çekişmeli geçmesi bekleniyor. Müsabakaların programı şöyle:

10.00 Alibeyköyspor – Bağlarbaşı
12.00 Taçspor – Ümraniye

Türkiyeli,...

(Baştarafı 1. Sayfada)
Shagar ve Türkiyeli öğrenciler adına Devrimci Gençlik Birlikleri Federasyonu Genel Sekreteri Mahmut Özdemir katıldılar.

Toplantıda dünya üzerindeki hegemonya mücadelesi anlatılarak şu görüşlere yer verildi:

"Afganistan işgali Moskovalı emperyalistlerin suratlarına taktıkları 'Barış, silahsızlanma, detant' maskesini bir kere daha düşürmüştür. Rusya'yı görüşmelerle yumuşatmaya çalışanlar, SALT-2'lerle Rusya'yı dizginleyeceklerini sananlar için Afganistan'ın işgali bir ders olmuştur.

"Rus emperyalistleri, bir taraftan Doğu Almanya'daki bir kısım eskimiş tanklarını büyük bir propagandayla çekerken, öte yandan Afganistan'ı en modern silahlarla işgal edecek kadar iki yüzlüdür.

Afganistan işgalinin devrimcilikle, sosyalizmle hiç bir ilgisi olmadığını belirten öğrenciler şöyle konuştular:

"Silah zoruyla darbe ve işgalle halka rağmen sosyalizm kurulduğu ve devrimin gerçekleştirildiği dünyanın neresinde görülmüştür."

Afgan halkının Rusya'ya teslim olmayacağını, onların şimdiden "Afganistan Çekoslovakya olmayacaktır, tek kişi kalana kadar savaşacağız" dediklerini belirten öğrenciler, Afgan halkını sonuna kadar destekleyeceklerini söylediler. Öğrenciler,

"1980 yılının Ocak ayını Afganistan Halkıyla Dayanışma ve Rus İşgaline Karşı Mücadele Ayı ilan ediyoruz" dediler.

İGD'LİLER

Öte yandan başkentin Meşrutiyet Caddesinde, dün akşam saat 18.30 sıralarında "İlerici Gençler Derneği"ne (İGD) mensup bir grup Afganistan'daki Sovyet işgalini destekleyen bir korsan gösteri yaptı.

Alınan bilgiye göre yaklaşık 50 kişilik grup, Muşrutiyet Caddesiyle Selanik Caddesinin kesiştiği bölgede 2 oto lastiği yakarak, "Yaşasın Sovyetler Birliği", "Türkiye ilerici gençliğinden Babrak Karmel'e bin selam" yazılı pullar dağıttılar.

CHP'li...

(Baştarafı 1. Sayfada)
11 milletvekili önceki gün önlem paketi görüşülürken, CHP'nin verdiği değişiklik önergesinin reddinden sonra, AP'nin benimsediği, Komisyondan gelen metnin oylanacağı sırada ayağa kalkarak yoklama isteminde bulunmuşlardı.

Grup Disiplin Kuruluna sevkedilen milletvekilleri şunlar: Ferhat Aslantaş, Veli Zeren, Hüseyin Kaleli, İbrahim Akdoğan, Mustafa Şentürk, Süleyman Genç, Yücel Akıncı, Mustafa Gazalcı, Temel Ateş, Ertuğrul Günay ve Kemal Anadol. Grup Disiplin Kurulu adı geçen 11 milletvekiline uyarı cezası verdiği taktirde İzmir Milletvekili Ferhat Aslantaş ikinci uyarı cezasını almış olacak.

Çavuşesku...

(Baştarafı 1. Sayfada)
Romanya Devlet Başkanı Nicolae Çavuşesku da yaptığı açıklamada bir ülkenin bir diğerinin içişlerine karışmaya hakkı olmadığını belirtti.

Bilindiği gibi Romanya daha önce de Sovyetler Birliği'nin Çekoslovakya işgalini ve Vietnam'ın Kamboçyayı işgali olaylarını da kınamıştı.

TELEVİZYON

17.00 HABERLER

17.05 FLIPPER

17.30 DIMIDAN

İzmir Televizyonundan Fazlı Oğuzhan'ın hazırladığı programın bu bölümünde, Ağrı yöresi kadın halk oyunlarını, gelin evlendikten sonra ilk olarak yeni evinden dışarı çıkması için yapılan Gelin Ayağı Açma Töreni içinde sergileniyor.

18.00 KÜÇÜK EV

18.45 TAŞ DEVRİ

19.10 KAPTAN ONEDIN

20.00 HABERLER

20.35 BEŞ DAKIKA

Programın "Hap" adlı bölümü yayınlanacak. Bu oyunda, hekime danışmadan ilaç alma alışkanlığının sakıncaları üzerinde durulacak.

20.45 İBİŞ'İN RÜYASI

21.30 İLDEN İLE

Ankara Televizyonundan Erşan Başbuğ'un hazırladığı ve Cemile Kutgün'ün sunduğu ve programa, Ela Altın, Nükhet Duru, Arif Sağ, Burhan Çaçan, Bahri Karaçay - Lütfi Ortakale, Ekrem Çakıllı, Mükerrem Kemertaş, Mete Çelenk, Mehmet Çalmaşır, Raci Alkır, Erzurum Folklör Ekibi, Nusret Sümmanioğlu ve Hüseyin Sümmanioğlu katılıyorlar. Ayrıca, Erzurum ili, folklör, tarih, ekonomik, turizm kültürel yapısı, folklöre yansıyan şekliyle işlenivor.

22.15 BARETTA

23.20 HABERLER

RADYO

TRT 1

05.00 Açılış, Program ve Kısa Haberler
05.05 Ezgi Kervanı
06.30 Günaydın
07.30 HABERLER
09.02 Çocuk Saati
10.01 Arkası Yarın
10.21 Hafta Sonu
13.00 HABERLER
16.25 Türküler
17.02 Dilek Kutusu
18.01 İşçi Dünyası
19.00 HABERLER
20.02 Çocuklarımız ve Biz
21.30 Dinleyici Sesiyle İstekler
22.02 Dinleyici İstekleri
23.00 HABERLER
23.10 Cumartesiden Pazara
01.00 Program ve Kapanış

TRT 2

08.00 Açılış ve Program
08.02 Gün Başlıyor
09.00 Bir Dilden, Bir Telden
09.40 Birimizin Derdi
11.00 Türkiye Tarihi
11.25 Türküler
11.45 Sevilen Eserler
12.10 İz Bırakanlar
13.00 HABERLER
14.00 Beldelerimiz-Belediyelerimiz
15.00 Radyo Gazetesi
16.20 Arkası Yarın
18.45 Türküler
19.00 HABERLER
20.15 Akşam Konseri
21.00 Her Telden
22.00 Şarkılar
23.35 Ezgi Kervanı
23.30 HABERLER
23.55 Program ve Kapanış

TRT 3

07.00 Açılış ve Program
07.02 Güne Başlarken
08.00 Sabah Konseri
09.00 Türkçe Haberler
11.00 Öğleye Doğru
12.00 Türkçe Haberler
12.03 İngilizce Haberler
12.06 Fransızca Haberler
12.09 Sizin İçin Seçtiklerimiz
14.45 Saz Eserleri
15.00 Günün Konseri
17.00 Türkçe Haberler
17.03 İngilizce Haberler
17.06 Fransızca Haberler
18.00 Gençler İçin
20.00 Dünden Bugünden
22.00 Türkçe Haberler
22.03 İngilizce Haberler
22.06 Fransızca Haberler
22.09 Gecenin Getirdikleri
23.00 Cumartesi Konseri
01.00 Program ve Kapanış

Yeşilköy'ün...

(Baştarafı 1. Sayfada)
ya toplayarak, "size burayı yar etmiyeceğim" şeklinde tehditler savurduğunu belirten THY yetkilisi, bu konuda özetle şunları söyledi: Muhabere servisi Müdür Yardımcısı apar-topar istifa etti. İki müdür de emekliliklerini istediler. Kısacası THY'de büyük bir panik var. Muhabere servisini kapatan müdür istifa etti. Ama, o servisin müdürü onun en yakını. Şimdi Yeşilköy'deki muhabere servisinde bulunan 18 personeli, basına haber sızdırdıkları gerekçesiyle Elmadağ'a sürmek istiyor. Ve Elmadağ'daki personeli de alana getirecek. Bu ise, muhabere servisinin kapatılmasından da kötü. Çünkü, Elmadağ'daki muhabere personeli, sadece Frankfurt bürosuyla teleks haberleşmesi yapabilmektedir. Bu personelin Yeşilköy'deki muhebere servisine getirildiğini düşünün. O zaman, alanda hergün uçaklar birbirine girer

İşkence...

(Baştarafı 1. sayfada)
him Şehirlioğlu bir ay önce işyerinden çıkarken kimliği belirlenemeyen kişilerin saldırısına uğramış, saldırganlar Şehirlioğlunun gözünü bağlayarak bir arabayla kaçırmışlardı.

İbrahim Şehirlioğlu adresini bilmediği bir evde günlerce işkence gördüğünü söyleyerek olayı şöyle anlattı:

"Bir ay önce beni gözlerimi kapatıp kaçırdılar. Çok işkence yaptılar. Sigaralarını vücudumda söndürdüler, yaktılar. Tekme tokat dövdüler. Soğukta aç susuz bıraktılar. Sürekli sen muhbirsin. Davadan döndün. Cezanı çekip öleceksin diyorlardı. Çok acı çektim"

YAŞLI BİR ADAM KURTARDI

İbrahim Şehirlioğlu, komandoların elinden kurtuluşunu ise şöyle anlattı:

"Beni yaşlı bir adam kurtardı. Bir gün avazım çıktığı kadar imdat diye bağırdım. Evde kimse yoktu. Biraz sonra haber vermiş, hastaneye götürdüler. Başka bir şey hatırlamıyorum."

Şehirlioğlu kendisini kaçıranların kimliklerini bilmediğini ama gördüğü zaman tanıyabileceğini söyledi.

Daha önceden komandolarla ilişkisi olan Şehirlioğlu'nun bir süre önce komandolarla ilişkisini kestiği ve bazı komandoların adlarını ve yaptıkları işleri çevresindikilere anlattığı öğrenildi.

Dut yemiş bülbül

(Baştarafı 1. Sayfada)
la çarpan binlerce, milyonlarca CHP'li yönetimin bu tutumuna ne diyorsunuz?

Moskova beslemesi İGD, çeşitli yerlerde işgali destekleyen gösteriler yapıyormuş. Politika gazetesi, İGD'lilerin Ankara'da "Yaşasın Sovyetler Birliği, Babrak Karmel'e Bin Selam" diyen pullar dağıttıklarını yazıyor.

Ne dersiniz ey CHP'liler, partinizin içine de sızmış bu işgal şakşakçılarının küstah tutumu da mı yüreğinizi sızlatmıyor?

Afganistan'daki gelişmeler, yurdunu seven her insanın yüreğini acıyla dolduracak kadar kaygı vericidir. Bölgemizi ve dünyamızı derinden sarsan olay CHP'yi hiç ilgilendirmiyor mu?

Sovyet işgali, dünyayı yeni bir noktaya getirmiştir. Avrupa'nın petrol ihtiyacının önemli bir kısmını çıkaran Basra körfezi, Afganistan işgaliyle tehdit altına girmiştir. Afganistan'a yığılan Sovyet askeri gücü, artık Pakistan'ın burnunun dibinde Demoklesin Kılıcı gibidir. Pakistan'a yapılacak bir müdahale bütün Avrupa'nın korkulu düşüdür.

İşgal, bölgesel açıdan daha çok, dünya çapında bir gelişmenin işaretidir. Sovyetler Birliği bir hamle yapmıştır. Şimdi karşıdan gelecek tepkiyi bekliyor. Şayet tepkileri kolay atlatır ve durumu yatıştırabilirse, yeni hamlelere girişecektir. Afganistan'daki gelişmeler ayının inine yeniden tıkılıp tıkılmaması sorununa da açıklık getirecektir.

Moskova'nın yaptıklarının yanına kâr kalması dünya savaşı tehlikesini de artıracaktır. Dünyaya hakim olmak emeliyle yanıp tutuşan Sovyetler Birliği'nin önünde diz çökülerek durdurulamayacağı bugüne kadar ki deneylerden anlaşılmıştır. Ne SALT-2, ne Helsinki Konferansı Yeni Çarları yumuşatamamıştır. SALT-2, ABD Senatosunda tartışılırken, Sovyetlerin yeni saldırısı gündeme gelmiştir.

Dünyanın önündeki soru, Sovyetlerin nasıl durdurulacağıdır. Barış, yumuşama, silahsızlanma laflarının göz boyamadan başka bir işe yaramadığı anlaşılmıştır. Çatışma sertleşmektedir.

Dünya böylesine önemli gelişmelere sahne olurken, üstelik biz çatışmanın en yoğun olduğu bölgenin göbeğinde dururken, Türkiye'nin en büyük partisinin liderleri suskunluk içindedir.. Biz bu durumun ilgisizlikten doğduğu kanatinde değiliz. Her zaman, olur olmaz konularda demeç veren, barış kardeşlik sözlerini dilinden düşürmeyen Ecevit neden susuyor? Sovyetlerle ilgili düşünceleri alt üst mü olmuştur? Gerçeklerden uzak hayalcilerin önemli gelişmeler karşısında şaşkınlığa kapıldıkları çok görülmüştür. Acaba neden bu mudur? Öyle bile olsa şaşkınlık hâlâ geçmemiş midir?

Yazık, çok yazık. Hâlâ susuyorsunuz. Milletin bunca umudunu da niye yediğinizi düşünüp duruyorsunuz. İşte bu tutumlarınız yüzünden battınız, değiştirmezseniz daha da batacaksınız.

Demirel: "Mektubun...

(Baştarafı 1. Sayfada)
neden olduğunu "mektup olayı"nın kökünde de bunun yattığını savundu.

Daha sonra gazetecilerin sorularını cevaplayan Demirel, "Mektupta partizanca atamalar yaptığınız söyleniyor, ne diyorsunuz" sorusuna, bununla kendilerinin kastedilmediğini, kendi hükümetinin sadece genel müdürler, müsteşarlar ve valiler atadığını söyledi.

Öte yandan, Fahri Korutürk ile görüştükten sonra gazetecilerin sorularını cevaplayan Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş ve Cumhuriyet Senatosu Başkanı İhsan Sabri Çağlayangil, "Demokrasi konusunda bir endişemiz yok" dediler.

Dün toplanan AP Ortak Grubunda ise komutanların verdiği mektup üzerinde uzun süren tartışmalar oldu. Grupta, mektubun muhatabının hükümet olmadığı görüşü ağırlık kazandı.

CHP Genel Yönetim Kurulu ise önceki geceki toplantıda durum değerlendirmesi yaptı. Toplantı sonunda bir açıklama yapılmamakla birlikte bu konuda bir tutum almadan önce, AP'nin tavrını beklemenin daha doğru olabileceği şeklinde bir eğilimin kuvvet kazandığı öğrenildi.

KÖŞKÜN TEMASLARI

Komutanların uyarı mektubundan sonra temasa başlayan Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, dün saat 11'de Cumhuriyet Senatosu Başkanı İhsan Sabri Çağlayangil ve Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş ile bir görüşme yaptı. Cumhurbaşkanının birlikte kabul ettiği Meclis başkanlarıyla Meclislerin daha düzenli çalışması konusunda görüştüğü bildirildi.

AP GRUBUNDAKİ GÖRÜŞME

Adalet Partisi Ortak Grubu dün saat 10'da toplanarak, komutanların uyarı metnini değerlendirdi. Grup Başkanvekillerinden Ankara Milletvekili Oğuz Aygün, Grubu açarken yaptığı sunuş konuşmasında AP Grubundan olumlu bir mütalaa çıkartmaya çalıştığını belirterek, "Türk Silahlı Kuvvetlerinin komutanları hiç bir menfi düşüncenin içinde değildirler ve olamazlar. Türkiye'ye gelecek felaket siyasi partilere olduğu kadar başta orduya zarar verecektir" dedi.

AP'nin uyarı metninde muhatap alınmadığını savunan Aygün konuşmasının sonunda, Grup üyelerinin yapacakları konuşmanın yanlış dalgalanmaması gerektiğini bir kez daha vurgulayarak, metinde yer alan memur tayinleri konusunda da, "Bu konudaki uyarının bir parçası da bize aittir. 22 aylık tayinlerden sonra 1 ayın sorumluluğu da bize aittir. Ancak, bu da münakaşa konusudur. Çünkü Grubumuz yeterli tayin yapılmadığı için bizleri eleştirmektedir" dedi.

Manisa Milletvekili Faik Türün ise, "Parti ve hükümet olarak, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kaygılarına sahip çıkmamız doğru olur. Türk Silahlı Kuvvetleri mektuptaki görüşü ile Adalet Partisinin felsefesine ve hükümet programına ve 14 Ekim seçimlerinde tezahür eden, millet iradesine uygun bir görüş ortaya koymuştur" şeklinde konuştu.

Muğla Milletvekili Ahmet Buldanlı ise, uyarı metnini şiddetle eleştirerek, "Üzerinde durulacak husus AP'nin iktidarda bulunduğu devirlerde muhtıra veya mektup verilmiş olmasıdır. Mektup yanlış adreslere çıkarılmıştır. Bu mektup zaman ve muhatabı bakımından hatalıdır" dedi.

Bursa Milletvekili Ali Elverdi, Türk Silahlı Kuvvetlerinin görüşü olarak, Cumhurbaşkanına verilen mektubun sunulacağı yerin, Milli Güvenlik Kurulu olduğunu belirttiği konuşmasında, mektupta yetki dışı tasarrufta bulunulduğu görüşünü savundu. Elverdi şöyle konuştu:

"Mektubun zemini kadar zamanı da hatalıdır. Ecevit hükümetinin iktidar olduğu ve Türkiye'nin bir yangın yerine çevrildiği 22 aylık devrede neden böyle bir mektup verilmedi?

KARAKAŞ İLE ÇAĞLAYANGİL'İN AÇIKLAMALARI

Korutürk ile yaklaşık bir saat görüştükten sonra Köşk'ten çıkarken bir açıklama yapan Çağlayangil ve Karakaş, "Cumhurbaşkanının daveti üzerine kendilerini ziyaret ettik. İç ve dış meseleler üzerinde bazı konularda ne düşündüğümüzü sordu. Onları da kendisine açıklıkla izah ettik." dediler.

Gazetecilerin soruları üzerine, komutanların mektubu konusunu da görüştüklerini bildiren Meclis ve Senato Başkanları, "Demokrasi konusunda bir endişemiz yok. Türkiye'de demokrasi yaşayacak, güçlenerek yaşayacak" dediler.

Yönetim susarken...

(Baştarafı 1. Sayfada)
milletvekili İlhan Ersoy, Köy-Koop Yönetim Kurulu Üyesi Hadi İlbaş ve Mem-Der Ankara Şubesi Başkanı Ercan Enç de verdikleri demeçlerle işgali protesto ettiler.

KÖY-KOOP YÖNETİM KURULU ÜYESİ HADİ İLBAŞ

Köy-Koop Çandır Kooperatifi Başkanı ve Köy-Koop Yönetim Kurulu Üyesi Hadi İlbaş, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a giriştiği harekatın işgal olduğunu belirterek, "Sovyetler Birliği'nin barıştan yanayız sözü havada kaldı. Bu işgal hareketi ile silahları azaltıyoruz, barış, detant gibi sözleri de boşlukta kaldı" dedi.

İlbaş'ın gazetemizin "Afganistan işgali" konusundaki sorulara verdiği cevap şöyle "Bu hareketin harhangi bir emperyalist ülkenin izlediği politikadan en küçük farkı yoktur. Amerika'nın Kore'yi, Vietnam'ı işgale kalkışması ile, bu işgal harekatı arasında fark görmüyorum."

MEM-DER ANKARA ŞUBESİ

Memurlar Derneği (Mem-Der) Ankara Şubesi Başkanı Ercan Enç de yaptığı açıklamada "Tüm halkı, siyasi partileri ve hükümeti Rus işgaline karşı direnen Afgan halkına yardıma çağırıyoruz" dedi.

Afgan halkının sadece kendisi için değil aynı zamanda bölge halkı ve ülkemiz için de savaştığı kaydedilen açıklamada, 1980'lerde Sovyet sosyal-emperyalizminin çöküşüne tanık olunacağı belirtildi.

AHMET MELİK CHP MİLLETVEKİLİ

"İşgal yoluyla bir ulusun kurtuluşu sözkonusu olamaz. Her ülke kendi kaderini kendisi tayin eder. Bir ülkeye zor yoluyla sosyalizm götürülemez. Bu bir işgaldir."

AYHAN ALTUĞ CHP MİLLETVEKİLİ

"Ulusların ve ülke halklarının kendi kaderlerini kendilerinin tayin etmesi gerekir. Nereden ve kimden gelirse gelsin, ekonomik ve siyasal çıkarlarını başka ulusların egemenlik sahalarına aktarmalarını, hele bunu açık askeri müdahale yoluyla yapmalarını doğru bulmuyorum."

ÖMER DEDEOĞLU CHP TOKAT MİLLETVEKİLİ

"Temelinde Marksizmi savunan bir ülkenin silah zoruyla bir başka ülkeyi kendisine bağlaması Marksist düşünceye aykırıdır. Bu nedenle SSCB'nin Afganistan'ı silah zoruyla işgali doğal bir davranış değildir. Afganistan'da şimdiye kadar neler olduğunu gazete haberleriyle öğrendiğimizden, bu konuda sağlıklı bir yorum yapmak olanağını bu aşamada göremiyorum."

BURHAN GARİP ŞAVLI (CHP MİLLETVEKİLİ):

"Afganistan'daki durum henüz bir açıklığa kavuşmuş değildir: Bu nedenle, sağlıklı bir yargıya varmak zordur. Ancak gelişmeler, ciddi ve kaygı vericidir. İlke olarak, her türlü müdahaleye karşıyız.

Afganistan olayı, süper devletler olgusunu, yeniden düşünmek gereğini kanıtlar niteliktedir. Müdahalelerle oluşacak durumların dünya barışına katkıda bulunacağını sanmıyorum."

İLHAN ERSOY (AP MİLLETVEKİLİ)

"Geçen hafta içerisinde Afganistan'da meydana gelen olaylar, kanaatimizce 1979 yılının üzerinde dikkatle durulması gereken, en önemli olayları arasında yer almaktadır.

"Gerçi Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a karşı giriştiği hareket bir başlangıç değildir, yeni bir hareket de değildir. Bir bakıma aylarca önce bu dost ülkede girişilen hareketlerin son halkasıdır.

"Yıllarca önce bağımsız bazı Avrupa ülkelerinde uygulanan işgal metodlarınının Afganistan'da da tekrarlandığını ibretle görmekteyiz.

"Gerçekten bu, bir ülkenin içişlerine açık bir müdahale ve hatta özgür ve bağımsız bir ülkeyi fiilen işgaldir.

"Afganistan'a karşı girişilen hareket ve takip edebildiğimiz kadarıyla bölgedeki gelişmeler endişe vericidir.

"Afganistan geleneksel ve tarihi dostluk bağlarıyla bağlı olduğumuz, gelişmekte olan Müslüman bir ülkedir.

"Afganistan için endişeliyiz.

"Bölge barışı için endişeliyiz.

"Dünya barışı için endişeliyiz.

"Bağımsızlığa, özgürlüğe yürekten inananları derinden düşünmeye sevk etmesi gereken bir hususu düşünerek, daha de endişeliyiz. Kendisini süper devlet sayan her ülke, gelişmekte olan masum insanların ülkelerine böylesine müdahalelere, işgallere kalkışırsa dünya barışının, manası bulunmayan kuru bir sözcük olmaktan başka nesi kalacaktır. Özgürlük ve bağımsızlık kelimeleri neyi ifade edecektir?

"Son gelişmeler ve basından aldığımız bilgiler, yüzlerce Afganistanlı Müslümanın acımasızca öldürülmekte olduğunu göstermektedir. TV ekranlarındaki görüntüler ise tüyler ürperticidir.

"Aklıselim sahibi herkesin dün akşam radyo bültenlerinde Afganistan İslam Birliği sözcüsünün dünya milletlerine yaptığı çağrıyı iyi değerlendirmesi, bağımsızlık savaşının bu çağrısına kulak vermesi lazımdır."

RECAİ KUTAN

MSP Genel Başkan Yardımcısı Recai Kutan, Rusya'nın, Rusya'da yaşayan Türk ve Müslümanları Afganistan'daki Müslümanlara karşı kullanmak gibi iğrenç bir tertibin içine girdiğini kaydederek, "Türkiye, Sovyetler'in bu iğrenç tertibine karşı derhal gerekli temasları yaparak İslam Zirvesini toplantıya çağırmalı ve bu zulmün ortadan kaldırılması için karar istihsal etmelidir" dedi.

Kontenjan...

(Baştarafı 1. sayfada)
görüşme kararı alındığı belirtildi.

"Grubumuz, bundan önceki duyurularında da açıkça ifade ettiği üzere, örgütlü ve silahlı şiddet girişimlerine karşı alınacak yasal önlemlerin etkinliğini sağlamada, devleti oluşturan Anayasal güçlerin, özellikle iki büyük siyasal partimizin ortak tavır almasını temel önemde sayar" denilen bildiride daha sonra şöyle devam edildi:

"Grubumuz yukarda ifade edilen ilkeler çerçevesinde partilerimizin sayın lider ve yöneticileriyle görüşmeyi kararlaştırmıştır."

MİLLİ BİRLİK GRUBUNUN GÖRÜŞÜ

Milli Birlik Grubu Başkanı Fahri Özdilek, uyarı mektubuyla ilgili Grubunun görüşlerini açıklarken, "Dünya dengesinin bozulduğu, hele Ortadoğu'da gelişen çok ciddi durumlar karşısında Ordumuzun, ülkede huzurun sağlanması yolunda, rejimimizin esaslarına uygun olarak, çareler düşünülüp önlemler alınması isteğini, makul ve yapıcı bir gelişim olarak kabul etmek gerekir' dedi.

Özdilek, yazılı açıklamasında, Silahlı Kuvvetlerin mesajının samimi, açık ve dürüst olduğunu belirterek, bu mektubun niyet ve amacından saptırılmasının sakıncalarına dikkat çekmek istediklerini söyledi. Özdilek konuşmasını, Milli Birlik Grubunun demokratik parlamenter rejime olan inançlarını ifade ederek bitirdi.

Polisin dernek...

(Baştarafı 1. Sayfada)
kuran ya da girenler meslektan atılacak.

— Dernek kapatma yetkisi mahkemelerden alınarak kaymakamlara ve valilere verildi.

— Emniyet teşkilatı kanununda yapılan değişiklikle personele uygulanacak cezalar ve sicil raporu verme yetkisi yeni oluşturulacak disiplin kurullarına verildi.

— Başarılı emniyet personeline verilecek ödüller yükseltildi.

Yurttaşların büyük çoğunluğu iki büyük partinin birleşmesini istiyor

HABER MERKEZİ
MUHABİRLERİMİZİN İstanbul'da önceki gün akşam ve dün sabah yaptıkları kamuoyu yoklamasına göre, yurttaşlarımızın büyük bir çoğunluğu iki büyük partinin biraraya gelmesini savunurken, toplam yüz kişiden 68'i komutanların uyarı mektubunu olumlu karşıladı.

Sirkeci, Eminönü, Kadıköy, Karaköy ve Taksim'de otobüs duraklarında ve vapur iskelelerinde bekleyen her meslekten ve yaştan yurttaşlarla konuşan arkadaşlarımız, halkın son siyasi gelişmelerle ilgili izlenimlerini saptadılar. Konuşulan yurttaşlardan 72 tanesi iki büyük partinin birleşmesini isterken, 8 kişi uyarının sola karşı yapıldığını söyledi ve özgürlüklerin kısıtlanmasını istedi. 6 kişi ise, Demirel'in tutumunun ülkeyi bu duruma düşürdüğünü söyledi. 2 kişi sorunların ancak kanla çözüleceğini söyleyerek ordunun darbe yapmasını savundu.

Yurttaşlardan önemli bir bölümü, uyarının 12 Mart muhtırasından farklı olduğunu söylerken, 4 kişi bunun 12 Mart'tan farklı olmadığını belirtti. Bu kişilerin de dahil olduğu toplam 9 kişi uyarıya özgürlükleri kısıtlayacağı gerekçesiyle karşı çıktı. 23 kişi ise ya fikir belirtecek kadar bilgileri olmadığı için ya da uyarının çözüm getireceğine inanmadıkları için tarafsız kaldılar.

OLUMLU BULANLARDAN ÜÇ ÖRNEK

Teoman Giray (Memur): "Bence ordu geç kalmıştır. Bu uyarı yapılmayıp da ülke Afganistan'ın durumuna mı gelseydi? AP ve CHP'nin acilen işbirliği yapmaları gerekmektedir."

Neyyir Uskanlı (Matbaacı 39 yaşında): "Orta doğu kaynıyor. İran da aynı şekilde. Bu durumda olayların Türkiye'de de gelişmemesi için partilerin birlik olmasını önermek doğru. Yalnız bu ültimatom karşısında ordunun iktidardaki hükümetin istifa edebileceğini düşünmemiş olması ve yerine nasıl bir alternatif gelebileceği hususunda bir çözüm göstermemiş olması hatalı."

İsmi saklı (Şoför, 38 yaşında): "Okuduğum zaman çok sevindim. Bunların başka türlü biraraya geleceği yok. Bu örgütlere karşı önlem paketi uygulanmalıdır. Bu uyarı bize bir yerde huzur verdi. Bence geç bile kalındı. Öyle bir durumdayız ki, geceleri bile çalışamıyoruz."

TARAFSIZLARDAN ÜÇ ÖRNEK

Hüseyin Duruk (Memur 46 yaşında): Önce memleketi bu duruma getirenler bu durumdan mesul. Muhtıra ile de bu işlerin düzeleceğini sanmıyorum. Siyasi partiler kısır çekişmeleri bırakmadıkça bir çözüm bulunamaz."

İsmi saklı (Büfeci 38 yaşında): "Böyle bir mektubu normal karşılıyorum, bekliyordum zaten. İki parti de işlerin üstesinden gelemedi. Aslında bu mektubun da bir şey halledeceğini zannetmiyorum. Bunlar derin iktisadi konular."

Halil Türkeroğlu (Mobilyacı 40 yaşında): "Bir yerde uyarı mektubu verilmesi iyi oldu ama partiler arası kısır çekişmeleri ortadan kaldırmaya yeterli olur mu bilmem. Anarşi konusunda gerek siyasi partiler gerekse hepimiz asgari müştereklerde birleşmeliyiz."

KARŞI OLANLARDAN ÜÇ ÖRNEK

Olgun Yavuz (Öğrenci 23 yaşında): "Yeni bir 12 Mart rejimi olarak düşünüyorum. Belki biraz yumuşak olabilir. Ama yine de iyi olmaz. Bugünkü generaller değişirse daha kötü olur."

Salih Sertdemir (Pastacı 30 yaşında): "Ben komutanların uyarı mektubu vermesini doğru bulmuyorum. Bu bir tür 12 Mart muhtırası gibi bir şey."

İsmi saklı (Kitabevi sahibi, 40 yaşında): "Zaten sürekli yaşanan 12 Mart. Bu muhtıra hiç bir şey değiştirmez. Önümüzdeki günlerde baskılar her geçen gün daha da artacak."

Aydınlık
BAYAS Basım-Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni ORAL ÇALIŞLAR

Yazışleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S. AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O. GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu - İstanbul Tel: 26 52 44 - 22 49 54 İdare Tel: 26 54 37
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri Baskı: İst. GÜNTUR Dağıtım: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8, Kızılay Tel: 25 38 60 İZMİR: Özgüler İşhanı, 452. Sok. 25/3, Konak Tel: 13 10 90 - 25 25 54 ADANA: Atatürk Cad. 113. Sok. Sefer İşhanı Kat: 3 No: 16 Tel: 103 42 TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 39 00 DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı, Kat: 3, No: 30, Dörtyol Tel: 3857

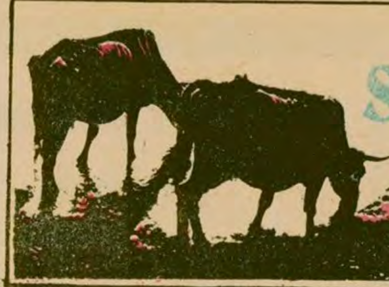
YURTDIŞI BÜROLARI
ALMANYA Burgstr. 78 6 Frankfurt /M 60 Tel: 0611 437 595
FRANSA 95 Rue de la Jonquiere 75017 Paris
BELÇİKA 188 rue Josaphat, 1030 Bruxelles Tel: 64 72 120
İSVEÇ Görgün, Duvgrand S/A 1 tr 17236 Sundbyberg, Tel: 08/296 628
HOLLANDA Bildstr. 53, Utrecht Tel: 31 47 61
İSVİÇRE C/o des Cotes 1 1020 Renens Tel: 34 21 72

ABONE ÜCRETLERİ
Yurtiçi: 3 aylık 450 TL, 6 aylık 900 TL, 1 yıllık 1800 TL
Yurtdışı: 3 aylık 675 TL, 6 aylık 1350 TL, 1 yıllık 2700 TL
Not: Bu ücrete gönderilen ülkeye göre uçak postası ücreti eklenir.

İLAN TARİFESİ
2.4.6. sayfalar (Sütun snt) 250 TL
3.5.7. sayfalar (Sütun snt) 300 TL
8. sayfa (Sütun snt) 400 TL
1. sayfa renkli (Sütun snt) 500 TL
Yayın ilanı (Sütun snt) 100 TL
Doğum, Evlenme, Ölüm (5 sütun snt) 50 TL
Resmi ilanlar (Kelimesi) 10 TL

22346 RRR

Hayvancılığımız ve et sorunu

saldım çayıra mevlam kayıra..

Hazırlayan: METİN GÖKTÜRK

Eskiden bir hayvanın otladığı yerde şimdi ikisi üçü birden otlatılıyor. Meralar yaylalar kuruyor, yarayışlı, değerli otların nesli tükeniyor. Sonuç: Kemikleri çıkmış sıska hayvanlar.

1

Sürünün başında çifte çoban. Biribirinden belalı, eşkiyadan kurttan beter: Biri dışa bağımlılık, biri ağalık

Hayvan sayısında Avrupa birincisiyiz ama yine de et yiyemiyoruz

Her yıl Cudi Dağı doruklarında düzenlenen Nuh Peygamber Panayırı,asiretleri, kaçakları, Irak Peşmergelerini bir araya getirir. Şöleni seyre gelen jandarmalar kaçak ve eşmergelerin biraz çekilmesini bekler. Daha sonra jandarma biraz geri çekilir, kaçaklar ve peşmergeler şölene katılır.

KOYUN birinde bir Abdullah Halef Ağa varmış, 500 koyun sahibi. Bunları vermiş çobanın birine, demiş "Al bunları yaylaya götür, güzün getir. Dönünce 20'si senindir. Haydi uğurola.

Çoban sürüyü önüne katıp, çıkmış yola. Aradan bir zaman geçmiş, ağanın içine bir ateş düşmüş: "Malar ne halde ki? Çoban iyi yayıyor mu? Yoksa yattı kepeneğinin içine, koyunu kuzuyu unuttu mu?" Abdullah Halef Ağa, içinin ateşiyle düşmüş çobanın peşine, varmış bulmuş. Bakmış, çoban bir koca ateşin başında gevreye gevreye keyfediyor. "Ulan" demiş ağa, "Bu ne hal, nerde benim koyunlarım?"

Çoban demiş: "Valla, Abdullah Ağa, ne fayda? Sen bana malı teslim ettin, on gün ara düşmedi, bir adam geldi, dedi 'Abdullah Halef Allah rahmet eylesin, öldü'. Ben de düşündüm, dedim, bu Ağanın oğulları iyi birer insan değildir. Babalarının arkasından birer ekmek bile vermezler kimseye, sevabına... En iyisi ben bu koyunun yarısını keseyim, millete yedireyim dedim. Senin sevabına yedirdim millete. Az öte daha gittim, birisi geldi, 'sana müjde' dedi. 'Abdullah Ağa Sağdır.' Kalktım o kalan koyunun yarısını da ona müjde verdim. Kaldı 125 koyun Yaylaya vardım. Orda bir çamura kakıştık, gece yarısı. Tabii bir koyun kendini atınca, ötekiler de arkadan, 68'i de orda gitti. Derken ağama söyleyim, eşkiya çeldi yolumuzu, 37'sini de onlar kaptı. Kaldı 20 koyun. Vallah bu 20'si de benim çobanlık hakkımdır. Senin hiç koyunun kalmamış Abdullah Ağa."

Aşiret aşiret çatlayan yaylaların, ovaların insanları kuşku, tedirginlik ve endişe içinde.

Abdullah Ağadan beter halimiz

42 milyon koyunumuz, 15 milyon sığırımız, 1 milyon mandamız, 15 milyon kıl keçimiz ve 4 milyon tiftik keçimiz var. Bir muazzam servet ki, Avrupa'da üstümüze yok, dünyada yedinciyiz.

Ama bir Avrupalı yılda 60-70 kilo et yer, biz 18 kiloyu zor buluruz. Nüfusun yarıdan çoğu bayramdan bayrama, düğünden düğüne et yüzü görür, onu da görmeyen var.

"Ne oldu? öldükde hayrımıza mı kestiler, kaldık da müjdemizi mi verdiler? Hangi dağın çamuruna kakıldı kaldı, hangi eşkiyaya, kurda kuşa yem oldu. sığırımız, davarımız" deyip, Abdullah Ağa misali düştük sürünün peşine.

DPT raporlarından, uzman açıklamalarından iz sürüp, İdil-Cizre meralarında, Deşteravan Yaylalarında Van köylüklerinde yetiştik peşinden.

ve gördük ki...

SÜRÜMÜZÜN başında çifte çoban. Biribirinden belalı, biribirinden hilekar, eşkiyadan kurttan beter.

Koyunun sığırın karnı sırtına yapışmış, çapaklı kara gözlerinde açlık sırıtır durur. Uyuz kıracın yamacına keneler gibi yapışmış sürü.

Çoğunun karnını onulmaz illetler sarmış, sancı girmiş, dert düşmüş, kırılır hayvan.

Katar katar, kamyon kamyon telef olmuş kimisi.

Süt danasıdır, anasının kuzusudur denmemiş, doğranıp doğranıp atılmış.

Yavrulu koyunun göllenmiş kanında yüzer doğmamış kuzular.

Milyon milyon kaçağa götürülmüş, milyon milyon ihraca.

Ve tüccarı, cambazı, komisyoncusu karakuş gibi tünemiş sürünün başına koparır koparır götürür.

Bir de baktık ki...

Ağalar, şeyhler, seyyidler, beyler kuzu postu minderlerde oturur, tesbihleri koyun gözü... Ferman okurlar. Ve aşiret aşiret çatlamış toprak. Binbir hayın mahlukat, namlu ucu gösterir.

***

Sürünün başında çifte çoban. Biribirinden belalı, biribirinden hilekar. Eşkiyadan kurttan beter iki çoban: Biri dışa bağımlılık, biri ağalık. Ve eşgüdüm sağlayan resmi politikalar.

> Avrupalı yılda 60 ile 70 kilo et yer, biz 18 kilosunu zor buluruz

Saldım çayıra, mevlam kayıra

HAYVANCILIKTAKİ ilkel yapıyı ve anlayışı ne de güzel anlatıyor bu söz: "Saldım çayıra, mevlam kayıra".

Dur bakalım, hangi çayıra salıyorsun! Babanın malı mı o çayır! O çayırın, o meranın, o yaylanın artık ağası var, beyi var.

***

Son 35 yıl içinde binlerce traktör 18 milyon hektar çayır ve merayı sürüp, tarlaya çevirdiğinde, ağa beygirinin çalım sattığı yerler genişliyordu ama, ortakçıyı, yarıcıyı ağa konağına bağlayan ipler de üçer beşer çözülüyordu. Tarlaların bereketi arttıkça, ağalığın benzi kararıyor, traktör uğultuları bey konaklarının eşik taşlarını sarsıyordu.

Ama öbür tarafta...

Traktörler, pulluğunun yetiştiği, tekerinin döndüğü yere kadar koyun sürülerini kovaladı. Yaylalara, kıraç dağ eteklerine...

Meralar, otlaklar daralmıştı. Ağalık kıtlığı sever, kıtlıkta yaşar.

Yaylalar çayırlar genişti. Ağalığın gözü doymaz, saltanat ister.

Gerilik ve karanlık vardı. Kara seccade üstünde bir kara sakal.

Ve hayvanlar açtı. Ağa milleti açlıkla beslenir. Kuzu yünü heybelerle açlık tanışınıyordu bey konaklarına, yüz sürülüyordu.

***

İşte Solhan Şeyhi Mahmut Sönmez'in yayla ağalığı o günlerden gelmedir. Ve şimdi onun oğlu Şeyh Vahdettin Sönmez, Melekhan köyünde oturduğu yerden, taa Ankaralara kadar bütün tapu dairelerinde adam besleyip, Bingöl yaylalarına hükmeder.

"Yayla parası haramdır" derdi eski hocalar. Ama o eskidendi. Eskiden, Şerafettin Yaylası, Karlıova, Solhan, Hırhal dağı yaylaları, Aladağın, Palandökenin yamaçları, Van gölünün güneyinde Müküs, Pervari Yaylaları, Deşteravan, Meydan-ı Süleyman, Meydan-ı Zengin, Fereşin Yaylaları göçerlerin özgür otlağı idi. Şimdi devir değişti, Şerafettin Yaylasının Mala Beğleri Karlıova'nın Timur Ağaları, Erzurum yalalarının Selahaddin Fıratları "yatağına" göre haraç almadan bir tek oğlağı bile sokmaz oldular Allahın yaylalarına. Geçtiğimiz yaz, Beritanlılar koyun başına 200-300 lira ödediler. Önümüzdeki yaz için kiralar şimdiden ağalara teslim edildi.

Güneyde, Siverek'te Bucaklar, Bismil'de Ahmet Ağalar, Silvan'da Kepoğlular, Kışlaklar, meralar için koyun başına 60 liranın altına düşmediler.

Van gölünün güneyinde, Müküs Beyleri, içinde Faruk Bey başta gelir. Pervari'de Şakiranların Şevki Ağası, Adiyanların Emin Özcan ve Durmaz Bilen Ağaları göçer Boti aşiretlerine dar ediyorlar Herekol dağının Teşteravan Yaylalarını.

> 77 milyon kasaplık hayvanla Avrupada birinci, dünyada yedinciyiz

Pervari'nin, Çatak'ın, Narlı'nın, Beytüşşebap'ın aşiretleri göçerlerle kanlı bıçaklı. Kıçan göçerleri Mılamirge Yaylası için Jirikanla, Memhoranla, Ezdinan'la, Alanla her nisan yeni bir savaşa girmekten bıktı, tükendi, eridi.

Göçer Boti aşiretleri, Hacı Beyram aşiretleri, Alikan, Tayan Zevkan, Düderan, Davudiyan... birbirleri ile, yerleşmiş aşiretlerle ve meranın yaylanın ağası ile kan davalarına düştüler, aşiret aşiret çatladı yaylalar, ovalar, kışlaklar...

Çoğu aşiret, beg çadırı eteğinde kenetlendi, tedarikini sıkıladı. Göçer çadırlarını uyku tutmaz oldu. Mor yeşil nakışların gönlü karardı. Kepeneğin altında mermi namluda, emniyet açık tutuldu. Fısıldaşıldı...

Kimi koca aşiretler taşa çarpılmış nar gibi dağıldı, her tanesi bir köşeye. Onar onbeşer haneli köyler türedi her taneden. Morlu siyahları kilimlerde nar kırmızı motifler dokundu her hanede. Nar kabuğu gibi acı, nar tanesi gibi tatlı.

> Bir Allahın kulu da çıkıp, "ne olacak ne yiyip içecek, dağa taşa kovaladığımız bunca hayvan için de yem bitkileri ekelim bari" demedi

Gün Amerikan günü

DARALAN meralara milyonlarca hayvan yığıldı. Bir Allahın kulu da çıkıp, "Ne olacak, ne yiyip içecek dağa taşa kovaladığımız bunca hayvan. Onlar için de yem bitkileri ekelim bari" demedi. Gün Amerikan günüydü. Kafalar Beyaz Saray'da düşünüyor, gönüller Sonora 64'e süt tozu tenekelerine ve margarin sanayisine alkış tutuyordu.

Yarın: Hayvanlarımız aç

Silopi Ovası savaşı

Mera darlığı yüzünden aşiretler, ağalar, beyler kanlı bıçaklıdır. Kan davaları ve jandarma takibi yüzünden dağlara çekilenler için atış gücü yüksek ve mermisi kolay bulunur bir silahtan daha değerli bir şey yoktur.

SİPERLER Silopi Ovasının batısında Nerdüş çayı kıyısındaki çalılıklardan başlayıp, bir yarım ay çizerek kilometrelerce uzanıyordu. Tayan aşireti 1200 adamı ile günlerdir mevzideydi, 800 mavzer, 300 Klaşinkof, üç adet şeritli ve bir büyük sehpalı... Namlular kuzeye, Cudi Dağı eteklerindeki kıpırtılara çevrili. Tayan-ı Reşit Ağası Hadi Sunartekin, Nerivan köyündeki çadırında aşiretinin başında idi.

Karşıda Silopi Ağası Abdurrahman Öktem "45 bin dönümü Tayan'a bırakmam, bırakamam" diyor başka demiyordu. Ve işte ağanın sadık aşireti Spertiyan mevzideydi. Yukardan, dağlardan Uludere'nin Güyan aşireti Cudi yamaçlarından inmiş mevzideydi. Gıta köylüleri, Elcan Yaylası eteklerinden tek tek köyler bölük bölük gelmiş mevzideydiler. Abdurrahman Ağa, cümle Hacı Beyram aşiretlerini cepheye sürüp, Tayan'ın ocağını söndürmeye, sürüsün çobansız, çadırını direksiz bırakmaya yeminli idi.

Ovada kimindiği belirsiz koyunlar her silah sesi ile bir o yana bir öte yana savruluyordu. Tarlalar, ekinler tarümar...

Düzlüğün doğusunda, Irak hududunun hemen dibinde Zevkan aşireti kavgaya karışmadı. Hacı Beyram'la yakınlıkları vardır ama Tayilerden de kız alıp vermişlerdir, akraba düşerler.

İşte bu yüzden namlular toprağa çevrili, sürüler çadırların çevresine toplanmış, yanını yöresini bekitmiş, işlemeli yün çoraplarını altına almış kara kara oturuyordu. Bey çadırı safi kulak kesilmişti. Tayanlı gelinler, bebeleri kucaklarında yürekleri ağızlarında bekleşiyorlardı. Gönüllerinin bir yarısı baba ocağı Tayan siperlerine aş ekmek taşıyordu, gizliden gizlive, sine sine...

***

1978 yılı baharındaki olayları köylerde dinledim. Uludere'de, Şırnak'ta, Çizre'de dinledim, yollarda dinledim ve Silopi Belediye Başkanı Abdurrahman Öktem Ağanın bizzat kendisinden dinledim.

"Ateş-kes olalı yıl geçti, ama hâlâ saniye saniye üstünedir" dendi. Bu yüzden olacak kesik kesik, parça parça, tek tek atışlarla, tek tek siperlerle anlattılar. Tek tek atışlar şarjörlere dizildi, Klaşinkoflar, şeritliler çıktı. Siperler birbirine ulandı, cepheler sıralandı.

Abdurrahman Ağa ile

BELEDİYENİN kuru bahçesinde bir masa, bir sandalye oturuyordu. Düşey beyaz çizgili lacivert takım elbise ve yelek. Sarımtırak bir gömlek üzerine mor gibi bir gravat. Şişman, kısa. Mercimek tanesi gözbebeklerinin etrafı sarı. Gülüyor gibi, sarı gözleri.

Kanlı Silopi Ovasının koca Abdurrahman Öktem Ağası böyle mi olmalıydı? Şalvarı, sakalı, sarığı, silahlıları, dizi dizi altınlı bilmem kaç karısı ve ortasında daracık bir aralıktan girilen koca avlu kapıları olmamalı mıydı? Belediyenin kel bahçesinde, ucuz formika masada çay içeceğimize, kuzular filan?.. Daha uygun düşmez miydi?

Sarı gözleri gülüyor gibi: "Doğu Anadolu ihmale uğramıştır beyefendi. Bir tek fabrika bile fazla görülmüştür hükümetlerce. Malumunuz, cehalet, ufak tefek vakalar da oluyor. Bu taraflarda Tayan tabir edilir bir grup köylü ovanın güney tarafında iskan olunmuştur. Aslen göçebedirler. Malum, hayvancılık. O iskan sırasında bazı ihtilaf ve hadisat vuku bulmuş münferiden. Öyle duyduyduk. Eski zamanda..."

"Eski zamanda"?.. Tayan-ı Kerevan 3 bin adamıyla Silopi'ye doğru alakuş gibi aktığında, telefona dar yetişip komandoyu imdada çağıralı, sonra da o askerin gözü önünde cümle Tayan köylerini yerle bir etmecesine hücuma kalkalı ne kadar oldu ki Abdurrahman Ağa? Koca Amo Ağanın torunu koca Abdurrahman Ağa?

***

SİLOPİ Ovasında 15-20 yıl öncesine kadar ziraat nedir bilinmez, koskoca ağalar bile 20-30 ölçekten fazla buğday ekmezlerdi. Nadas nedir, gübre nedir işitilmemişti. Ova gözalabildiğine otlaktı, meraydı. Tayan, Zevkan, Spertiyan aşiretleri yaz sonunda sürüleriyle ovaya inerler, kışlak kurarlardı.

Sonra yol geldi. Mardin'den, Kızıltepe'den, Maraş'tan ziraatçiler geldiler; gübreyi, nadası, pamuğu, çeltiği getirdiler. Ve traktörler geldi. Ağalar traktörlendi. Hıristiyanlardan kalma metrukeler ve hazine toprakları karış karış sürüldü. Silopi Ağası Amo'nun oğlu Hacı Muhammed'in oğlu Abdurrahman Öktem Ağa evinde oturur, traktörü ovayı sürer, biçer-döveri hasat eder ve buğday yüklü römorklar ambarları doldurur oldu.

78 yılında idi. Tayan aşireti bütün kışı ovanın dibinde daracık bir toprak üzerinde geçirmiş, artık canına tak demiş, bunalmıştı. Abdurrahman Ağaya ricacılar yollandı, arazi istendi. Olmadı.

Çare kalmamıştı, hükümete gidildi, taa Ankaralara. Tapuya gidildi, araya büyükler sokuldu, çok işler döndü. Ve sonunda 23 bin dönüm hazine arazisi Tayan'a kiralandı. Çiftlik köyü çevresindeki topraklar artık Tayan aşiretinindi. Derken Kavaklı köyünün 22 bin dönüm toprağı da Abdurrahman Ağanın altından çekilip alınıverdi.

***

CİZRE Belediye Başkanı AP'li Salih Şık, Tayan'ın arkasında idi. Cizre esnafı Tayan'ın arkasında idi. Düderanından Bavudiyanına kadar bütün Boti aşiretlerinin Tayan'ın arkasına geçmesi muhtemeldi. Ve Sabri Vesek... Celal Talabani'nin has adamı "Celali" Samri Vesek kan kokusunu sezmiş, yüzlerce Klaşinkof için Talabani'ye haber uçurmuş, ellerini oğuşturarak pusudaydı.

Abdurrahman Ağa ve öteki Öktem Ağalar Uludere'ye Güyan aşiretine ve Şırnak'ta "Ağayı Sor" ve Tatar ağalara haber salmış cevap bekliyorlardı. Haberciler "Serçava" (başım üstüne) cevabını getirdiklerinde, Tayan Ağası Hadi Sunartekin Silopi Çarşısında gündüz gözüne kurşuna tutuldu. Hadi Ağa yaralandı. Ve gece yarısı Silopi'den çıkan bir müfreze kolu Tayan köylerine ilk baskını yaptı. İki ihtiyar öldürüldü. Yanma, yıkılma ve yaralanmalar oldu.

Tayan siperleri Nerdüş çayından başlayıp doğuya doğru uzadıkça uzarken, koyunlar keçiler ve buğdaylar Cizre pazarını doldurmuştu. 100 liraya alınmış buğday 40 liradan elden çıkartılıp, 40 liralık Klaşinkof mermisi 400 liradan alınıyor, torbalar sandıklar dolusu cephane mevzilere taşınıyordu. "Celali" Sabri Vesek 30 bin liralık Klaşinkofları 70 binden satarken tarafsızlığını da koruyor, Tayan'a 100 veriyorsa 50 tane de Silopi siperlerine gönderip Spetriyan'ın da gönlünü alıyordu. Hem usta ticaret, hem ince siyaset. İşte bugün, her iki tarafın da içinde onar yirmişer Celali varsa, Talabani bunu Sabri Vesek'in bu ince siyasetine borçludur.

Ama kan pususuna yatan, iki tarafa da silah satan yalnız Sabri Vesek değildi. Silopi'de MHP'li Üsteğmen Ahmet Cemersever de ondan geri kalmıyor, ordu malı silah ve cephane siperlere taşınıyordu. Ahmet Üsteğmen, Silopi'de Ülkü Ocakları Şubesini kurdurmak için çok uğraşmış, erlere bildiriler dağıttırmış, gençleri karakollara çekip, etmediğini bırakmamıştı. Ama bir adım bile atamamış, bir tek Türkeşçi bile kazanamamıştı. İşte şimdi gün onun günüydü. Ova boydan boya çatlamış, derin siperlerde Kürtün kanı göllenmeye başlamıştı.

Devam edecek